

Emanuel Swedenborg

NAUK NOVOGA JERUSALIMA O GOSPODU

Naziv originala:

THE DOCTRINE OF THE NEW JERUSALEM

Concerning

THE LORD

Preveo s engleskog

Risto Rundo

Emanuel Swedenborg

NAUK NOVOGA

JERUSALIMA

O GOSPODU

Prvo izdanje

izašlo u Amsterdamu 1763 na latinskom

I

CELO SVETO PISMO GOVORI O GOSPODU:

GOSPOD JE REČ

1. Čitamo kod Jovana: „U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Ona bješe u početku u Boga. Sve je kroz nju postalo, i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima. I vidjelo svijetli u tami, i tama ga ne obuze.“ (1:1-5) „i Riječ postade tijelo i useli se u nas puno blagodati i istine; i vidjesmo slavu njegovu, slavu, kao jedinorodnoga od Oca“ (stih 14) „Svijetlo dođe na svijet, ali ljudi volješe tamu većma nego svijetlo, jer im djela bjehu zla“ (3:9)¹ „Dok imate svjetlo vjerujte svjetlo, da

biste bili sinovi svjetla. Ja dođoh svjetlo na svijet, da nijedan

koji me vjeruje na ostane u tami" (12:26,46). Iz ovih odlomaka jasno je da je Gospod Bog od večnosti, i da je taj Bog onaj isti Gospod koji je rođen na svetu; jer je rečeno da je Reč bila kod Boga, i da je Bog bio Reč, a tako isto da bez Njega ništa nije postalo što je postalo; i dodaje se da je Reč postala telo, i da su Ga videli.

Ali se u Crkvi malo zna zašto je Gospod nazvan Rečju. Razlog je to što „Reč“ označava Božansku Istinu ili Božansku Mudrost, a Gospod je sama Božanska Istina ili sama Božanska Mudrost. Zato je On nazvan Svetlom, za koju se kaže da je došla na svet. Kako Božanska Mudrost i Božanska Ljubav čine jedno, i kako su one bile od večnosti jedno u Gospodu, to je rečeno, „U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima“

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

5

1 Autor se služio latinskim prevodom Biblije Schmidiusa. Međutim,

mnoga mesta su skraćivana ili neznatno menjana, što je odgovaralo

objašnjenjima (*Prim.prev.*).

2 Isto kao pod 1.

žanska ljubav; a „svetlo je božanska mudrost. To je ono Jedno na koje se misli kad se kaže, „U početku bješe Riječ kod Boga, i Bog bješe Riječ“. „Kod Boga“, je u Bogu; jer mudrost je u ljubavi, a ljubav u mudrosti. Tako na drugome mestu kod Jovana: „A sada, Oče, proslavi

Ti Mene Tobom Samim, slavom koju imadoh u Tebi prije nego svijet postade"3 „Tobom Samim" je u Tebi, pa je stoga rečeno, „i Bog bijaše Riječ"; i na drugim mestima, da je Gospod bio u Ocu, a Otac u Njemu; i da su On i Otac jedno. Pošto je Reč Božanska Mudrost od Božanske Ljubavi, to sledi da je Ona Sam Jehova, odnosno Gospod kroz kojega je postalo sve što je postalo, jer sve je postalo iz Božanske Ljubavi a pomoću Božanske Mudrosti.

2. Da je Reč na koju se ovde posebno misli ona ista Reč koja objavljena kroz Mojsija, proroke i jevanđeliste, jasno je iz činjenice da je Reč sama Božanska Istina od koje anđeli imaju njihovu mudrost, a ljudi svu njihovu duhovnu intelegenciju. Jer ona ista Reč koja je među ljudima u svetu isto tako je i među anđelima u nebesima, samo što je u ovome svetu među ljudima prirodna, dok je u nebima duhovna. A pošto je Reč Božanska Istina, to je ona isto tako i Božansko proizlazeće (Divinum procedens, gde „Božansko" ne treba razumeti kao pridev nego treba „proizlazeće" shvatiti kao glagol, označavajući tako Božansko ili Boga kao delovanje, prim.prev.). Ona nije samo od Gospoda nego je ona Sam Gospod. Pošto je ona Sam Gospod, to sledi da svaka pojedinost kao i Reč u celini govore o Njemu samom. Od Isaije pa do Malahije sve je ili o Gospodu ili u suprotnom smislu, o nečemu što je protivu Njega. Do sada niko nije uvideo da je to tako, a svak može da to uvidi, samo ako je svestan toga, i ako o tome misli dok čita,

a naročito ako zna da Reč sadrži ne samo prirodni nego
Emanuel Svedenborg

6

3 Isto kao pod 1

i duhovni smisao, i da u tome smislu imena osoba i mesta
označavaju nešto o Gospodu pa stoga i nešto o nebu

i crkvi od Njega, ili nešto suprotno njima. Pošto sve
pojedinosti

kako uopšte tako i posebno razmatraju o Gospodu;

i kako je Reč Božanska Istina odnosno Gospod,

to je jasno zašto se kaže; „I Riječ posta tijelo, i usele
se u nas, i vidjesmo Njegovu slavu“; tako isto zašto je
rečeno: „Dok imate svjetlo, vjerujte svjetlo, da biste bili
sinovi svjetla: Dođoh svjetlo na svijet, da svaki koji
vjeruje Mene ne ostane u tami“. „Svjetlo“ je božanska
istina, na taj način Reč. Eto zašto je čak i danas svaki
onaj koji čitajući Reč prilazi samo Gospodu, i koji Mu
se moli, prosvetlljen u Reči (dobija unutrašnje svetlo u
odnosu na ono što je u Reči, prim.prev.).

3. Ukratko rečeno, ovo o čemu se govori u vezi sa
Gospodom kod svih Proroka Starog Zaveta, od Isaije do
Malahije, kako u celini tako i u pojedinostima:

I Gospod je došao na svet kada se napunilo vreme, a
to je bilo onda kada ga više Jevreji nisu znali, i
kada stoga nije bilo ništa ostalo od crkve; i da On
nije došao na svet i otkrio Se, ljudski rod bi bio
nestao večnom smrću. Kao što On Sam kaže kod
Jovana: „ako ne uzvjerujete da sam Ja, pomrijećete
u grijesima svojim“ (8:24).

II Gospod je došao na svet da izvrši poslednji sud, a time i da potčini postojeću prevlast paklova, a to se postiglo pomoću borbi (to jest iskušenja) koja je On podneo u ljudskom koje je primio od majke (u materinskom ljudskom prim.prev.), i pomoću neprestanih pobeda; jer da paklovi nisu bili potisnuti, nijedan se čovek ne bi mogao spasiti.

III Gospod je došao na svet da bi proslavio Svoje Ljudsko, a to je da ga ujedini sa Božanskim koje je u Njemu bilo od začeca.

IV Gospod je došao na svet da bi usposatavio jednu novu crkvu koja bi Ga priznala za Otkupitelja i Spasi-
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

7

telja, i koja bi se otkupila i spasila kroz ljubav prema Njemu i veru u Njega.

V U isto vreme On je i nebo doveo u red, tako da je činilo jedno sa crkvom.

VI Muka na krstu bila je poslednja borba odnosno iskušnje, pomoću koje je On sasvim pobedio paklove i u potpunosti proslavio Svoje Ljudsko.

U malom delu o Svetom Pismu videće se da Reč govori samo o ovim stvarima.

4. Da bih ovo potvrdio, u prvom poglavlju ću samo navoditi mesta u Reči koja sadrže izraze „toga dana“, „u taj dan“, i „u to vreme“; gde se pod „danom“ i „vremenom“ podrazumeva Gospodov dolazak.

Kod Isaije: „Biće u potonja vremena gora doma Jehovinog

uvrh gora i uzvišena iznad humova, i Jehova će sam biti uzvišen u onaj dan. Jer će doći dan Jehove nad vojskama na sve ohole i ponosite. U taj dan baciće čovjek idole svoje srebrene i zlatne (2:2, 11, 12, 20). U taj dan će Gospod Jehovi skinuti nakit (3:18). U onaj dan biće klica Jehovina na slavu i čast (4:2). Bučaće u to vrijeme nad njim. Tada će pogledati na zemlju, a to mrak i strah, i svjetlost će pomračiti nad pogibljju njihovom (5:30). U taj će dan Jehova zazviždati muhama koje su na kraj rijeka Misirskih. U taj dan Gospod će obrijati britvom ispreko rijeke. U taj dan On će oživeti. U onaj dan svako će mjesto zarasti u čkalj i trnje (7:18, 20, 21, 23). A šta ćete učiniti u dan pohođenja i pogibli koja će doći? U onaj dan Izrailj će reći Jehovi, Ti si Svetac Izrailjev, u istini (10:3, 20). U to će se vrijeme za korijen Jeseajev, koji će biti zastava narodima, raspitivati narodi, i počivalište njegovo biće slavno. U taj će dan Gospod opet zadobiti ostatak naroda svoga (11:10, 11). I reći ćeš u ono vrijeme: hvalim te, Gospode. I tada ćete reći: hvalite Jehovu, glasite ime njegovo (12:1, 4). Ridajte, jer je blizu dan Jehovin. Evo, ide dan Jehovin ljuti s gnjevom i jarošću da obrati zemlju u pustoš. Zato ću zatresti nebo, i zemlja će

Emanuel Svedenborg

8

se pokrenuti sa svojega mjesta, u dan jarosti kad se raspali gnjev njegov. A doći će njegovo vrijeme, i blizu je, i dani njegovi neće se protegnuti (13:6, 9, 13, 22). I u taj će dan istančati slava Jakovljeva. U to će vrijeme čovjek

pogledati na tvorca svojega, i oči njegove gledaće na sveca Izrailjeva. U to će vrijeme tvrđi gradovi njegovi biti kao ostavljeni grm i ogranak (17:4, 7, 9). U onaj dan biće pet gradova u zemlji Misirskoj koji će govoriti jezikom Hananskim.

U to će vrijeme biti oltar Jehovin sred zemlje Misirske. U to će vrijeme biti put iz Misira u Asirsku, i Izrailj će biti po sred zemlje (19:18, 19, 23, 24). I reći će u onaj dan stanovnici na ovom ostrvu: gle, to je uzdanica naša (20:36). Jer je ovo dan muke i potiranja, i smetnje od Gospoda Jehove nad vojskama (22:5). U to će vrijeme Jehova pohoditi na visini vojsku visoku i na zemlji sve careve zemaljske. I poslije mnogo dana biće pohođeni; tada će se sunce zastidjeti i mjesec će se posramiti (24: 21, 22, 23). I reći će se u onaj dan, Ovo je naš Bog koga smo čekali, koji će nas osloboditi" (25:9) itd.4

Kod Jeremije:

„U one dane neće se više govoriti, Kovčeg zavjeta Jehovinog. U to vrijeme Jerusalem će se zvati prijesto Jehovin. U to će vrijeme dom Judin hodit s domom Izrailjevim" (3:16-18). Itd.

Kod Jezekilja:

„Dođe jutro tebi, stanovniče zemaljski dođe vrijeme, približe se dan, kad će biti polom a ne jeka gorska. Evo dana, evo dođe, jutro nastaje, procvate prut, ponositost napupi" (7:6, 7, 10, 12, 19). Itd

Kod Danila:

„Bog u nebu otkriva tajne i javlja caru šta će biti u pošljednje dane" (2:28). Itd

Kod Osije:

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

9

4 Prevodim sam početne citate. Znak „itd“ znači da ih ima više.
(*Prim.*

prev.)

„I u to ću vrijeme slomiti luk Izrailjev u dolini Jezraelskoj.
Jer će biti velik dan Jezraelski“. (1:4, 5, 11) itd.

Kod Joila:

„Jaoh dana! Jer je blizu dan Jehovin, i doći će kao
pogibao od Svemogućega“ (1:15)

Kod Avdija.

„U onaj dan neću li pogubiti mudre u zemlji Edomskoj?
Ali to ne trebaše gledati dana brata svojega, dana,
kada se odvođaše u tuđu zemlju, niti se radovati sinovima
Judinijem u dan kada propadahu. Jer je dan Jehovin
blizu svijem narodima.“ (stihovi 8, 12, 15).

Kod Amosa:

„Nego će najhrabriji među junacima pobjeći u onaj
dan“ (2:6). Itd.

Kod Miheja:

„U ono vrijeme govoriće se priča o vama, i naricać
e se žalosno, Propadosmo!“ (2:4) itd.

Kod Avakuma:

„Jer će još biti utvara do određenoga dana, i govorić
e šta će biti do pošljedka i neće slagati; ako oklijeva,
čekaj je, jer zacijelo će doći.“ (2:3) itd

Kod Sofonije:

„Saberite se, saberite se, narode nemili, dok nije

izašao sud, i dan prošao kao pljeva, dok nije došao na vas ljuti gnjev Jehovin" (2:2, 3). Itd

Kod Zaharije:

„I mnogi će se narodi prilijepiti ka Jehovi u taj dan.“ (2:11). Itd.

Kod Malahije:

„Ali ko će podnijeti dan dolaska njegovoga? I ko će se održati kad se on pokaže? Oni će biti moji u taj dan, i biće mi blago. Jer, gle, ide dan, koji gori kao peć. Evo, poslaću vam Iliju proroka prije nego dođe veliki i stašni dan Jehovin" (3:2; 4:1, 5).

Kod Davida:

Emanuel Svedenborg

10

„Procvjetaće u dane njegove pravednik i svuda mir dokle teče mjeseca. Vladaće od mora do mora, i od rijeke do krajeva zemaljskih" (Ps. 72:7, 8).

5. Na ovim mestima pod „danom“ i „vremenom“ misli se na dolazak Gospodnji. Pod „danom“ ili „vremenom“ tame, guste tame, propasti, pustošenja, kraja nepravde, i razaranja misli se na dolazak Gospodov kada On više nije bio poznat, i kad zbog toga više nije bilo crkve. Pod „danom“ okrutnim, strašnim, danom gneva, pohođenja, žrtvovanja, nagrade, jada, rata i plakanja misli se na dolazak Gospodov radi suda. Pod „danom“ u koji će Jehova biti uzdignut, u koji će On i Njegovo ime biti jedno, u koji će izdanak Jehovin biti divan i slavan, u koji će pravednici procvetati, u koji će On oživeti, u

koji će On potražiti svoje stado, u koji će On napraviti novi savez, u koji će bregovi davati novo vino, u koji će (ljudi) gledati ka Bogu Izrailjevu, misli se na dolazak Gospodov radi ustanovljenja jedne nove crkve koja bi Ga priznavala za Otkupitelja i Spasitelja.

6. Ovim mestima mogu se dodati još neka koja govore još otvorenije o dolasku Gospodnjem: „Zato će vam sam Gospod dati znak; eto djevojka će zatrudnjeti i rodiće sina, i nadjenuće mu ime Emanuilo“ (Isa 7:14, Mt 1:22, 23), zatim: Isa 9:6, 7 ; 11:1, 2, 5, 10; 16-1, 5; 25:9; 40:3, 5, 10, 11; 42:1, 6-8; 53:1, 2, 4; 63:1, 4, 8; Jer 23:5, 6; 33:15, 16; Zah 9:9, 10; 2:10, 11; Mi 5:2, 4; Mal 3:1, 2; 1:5; Da 7:13, 14, 27; 9:24, 25; Ps 89:15-27, 29; 110:1, 2, 4; Mt 22:4; Lu 20:42; Ps 2:6-8, 12; 8:5, 6; 132:1, 7, 9. (u tekstu su sva mesta navedana prim. prev.) Međutim, ovo je samo mali broj mesta koja se odnose na Gospoda.

7. Celo Sveto Pismo napisano je samo o Gospodu.

Ovo će biti očitije iz onoga što sledi, a posebno iz onoga što će biti izneseno u malom delu O Svetom Pismu. Ovo je jedini izvor svetosti Reči, to je ono na šta se misli pod *Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu*

11

ovim rečima. „Svjedočanstvo Isusovo je Duh proroštva“ (Otk 19:10).

II

REČENO JE DA JE GOSPOD ISPUNIO SVE
ONO [TO JE U ZAKONU, A TO ZNAČI DA

JE ISPUNIO SVE ONO [TO JE U REČI

8. U naše vreme mnogi misle da kada se kaže da je Gospod ispunio zakon, da je On u stvari ispunio Deset Zapovesti, i da je tako postao pravda, kao i da je tako učinio pravednim ljude ovoga sveta kroz veru. Ali to nije značenje. Značenje je u tome da je Gospod ispunio sve ono što je o Njemu napisano u Zakonu i prorocima, odnosno u Svetom Pismu, jer ovo jedino govori o Njemu, kao što je rečeno u prethodnom članku. Razlog da mnogi veruju drugačije jeste u tome što nisu istraživali Pismo i videli šta tamo znači „Zakon“. Zakon tamo znači u uskom smislu, Deset Zapovesti; u širem smislu, sve ono što je Mojsije napisao u Petoknjižju; u najširem smislu, sve ono što je napisano u Reči. Dobro je poznato da u uskom smislu Zakon označava Deset Zapovesti.

9. U širem smislu pod Zakonom se misli na sve ono što je Mojsije napisao u njegovih pet knjiga, kao što je očito iz sledećih odlomaka.

Kod Luke: „Avram reče bogatašu u paklu: oni imaju Mojsija i proroke, neka njih slušaju. Ako ne slušaju Mojsija i proroka, da ko i iz mrtvijen ustane neće vjerovati“ (16:29, 31).

Kod Jovana: „Filip nađe Natanila, i reče mu: za koga Mojsije u Zakonu pisa i proroci, našosmo ga“ (1:45).

Kod Mateje: „Ne mislite da sam došao da pokvarim Zakon i proroke; nijesam došao da pokvarim nego da ispunim (5:17). Jer su svi proroci i zakon proricali do Jovana“ (11:13).

Kod Mateje: „Sve dakle što hoćete da čine vama ljudi, činite i vi njima; jer to je zakon i proroci (7:12). Isus mu reče: Ljubi Gospoda Boga svojega svim srcem svojijem, i svom dušom svojom, i ljubi bližnjega kao samoga sebe; o ovima dvijema zapovestima vise sav zakon i proroci“ (22:37, 39, 40). Na ovim mestima, „Mojsije i proroci“ kao i „Zakon i Proroci“ označavaju sve ono što je napisano u knjigama Mojsijevim kao i u knjigama Prorokâ. Da se „Zakonom“ označavaju posebno sve one stvari koje je Mojsije napisao, jasno je iz sledećih odlomaka:

Kod Luke: „I kada dođe vrijeme da idu na čišćenje po zakonu Mojsijevu, donesoše ga u Jerusalim da ga metnu pred Gospoda. Ko što je pisano u Zakonu Gospodnjem: da se svako dijete muško koje otvori matericu posveti Gospodu: i da prinesu prilog, kao što je rečeno u Zakonu Gospodnjem, dvije grlice, ili dva golubića. I roditelji donesoše dijete Isusa u hram da svrše za njega Zakon po običaju... I kada svršiše sve po Zakonu Gospodnjem“... (2:22-24, 27, 39).

Kod Jovana: „Mojsije nam u Zakonu zapovijedi da takove kamenjem ubijamo (8:5) Zakon se dade preko Mojsija“ (1:17).

Iz ovih odlomaka vidi se da se ono što je napisano u Mojsijevim knjigama naziva čas „Zakon“ a čas „Mojsije“. (Tako isto i kod Mt 8:4; Mk 10:2.4 12:19; Lu 20:28, 37; Jn 3:14; 7:19, 51; 19:7).

Mnoge stvari koje su naređene Mojsije naziva „Zakonom“, kao ove:

Žrtve paljenice (Lev 6:9; 7:37).

Žrtve (Lev 6:25; 7:1-11).

Propisi o gubi (Lov 14:2)

Odredbe o ljubomori (Br 5:29, 30).

Odredbe o Nazirejstvu (Br 6:13, 21).

I sam Mojsije naziva svoje knjge Zakonom: „Mojsije napisa ovaj Zakon, pa ga dade sinovima Levijevim, koji nošahu kovčeg zavjeta Jehovinog“... (Dt 31:9, 11, 26).

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

13

Zakon je bio stavljen u kovčeg zaveta zato što su u njemu bile kamene ploče, koje su u užem smislu Zakon.

Kasnije su Mojsijeve knjige bile nazvane Zakonom:

Tada reče Halkija poglavar sveštentički Safanu pisaru:

„Nađoh Zakonom u domu Jehovinom. I kad car ču riječi u Zakoniku, razdrije haljine svoje“ (2 Carevi 22:8, 11; 23:24).

10. U najširem mislu, Zakonom se označava sve

ono što je u Reči, kao što se vidi iz ovih odlomaka:

„Isus reče: ne stoji li napisano u Zakonu vašemu: Ja rekoh, bogovi ste?“ (Jn 10:34) (Ovo je napisano u Ps 82:6).

„Narod mu odgovori: mi čusmo iz Zakona da će

Hristos ostati vavijek“ (Jn 12:34) Zatim u Jn 15:25, Ps 35:19, Jn 7:48, 49; Lu 16:17.

11. Tvrdjenje da je Gospod ispunio sve ono što je

u Zakonu, znači da je On izvršio sve ono što je u Reči. Ovo je očito iz onih odlomaka gde se kaže da je On ispunio Pismo i da su se u Njemu sve stvari ispunile: Lu 4:16-21; Jn 5:39; 13:8; 17:12; 18:9; Mt 26:52, 54, 56; Mk 14:21, 49; Jn 19:24, 28, 30, 36, 37; Mk 15:28; Lu 22:37. (u tekstu puni navodi prim.prev.) Pored ovih, ima i mesta kod proroka koja govore slično, iako se izričito ne kaže da se Zakon, odnosno Pismo, ispunio.

Cela Reč piše o Gospodu, i On je došao na svet da to ispunji. To je On učio svoje učenike pre svog odlaska: „Jer zaista vam kažem: dokle zemlja i nebo stoji, neće nestati ni najmanjeg slova ili jedne tittle iz Zakona dok se sve ne izvrši“ (Mt 5:18).

Iz ovih odlomaka može jasno da se vidi da se pod tvrdnjom da je Gospod ispunio ceo Zakon ne misli da je On ispunio zapovesti iz Tablica zakona nego da je ispunio sve ono što se nalazi u Reči.

Emanuel Svedenborg

14

III

GOSPOD JE DO[AO NA SVET DA POTČINI
PAKLOVE I DA PROSLAVI SVOJE LJUDSKO;
A PATNJA NA KRSTU BILA JE POSLEDNJA
BORBA, KROZ KOJU JE POTPUNO POKORIO
PAKLOVE I PROSLAVIO SVOJE LJUDSKO

12. U crkvi je poznato da je Gospod savladao smrt, pod čim se misli na pakao, i da je posle toga uzašao na nebo; međutim, još se ne zna da je On to postigao borbama

i iskušenjima, pomoću kojih je istodobno proslavio Svoje Ljudsko; i da je patnja na krstu bila konačna borba ili pobjeda pomoću koje je On ovu pobjedu i ovu slavu postigao. Mnogo je rečeno o ovim stvarima kod Proroka i u Psalmima; ali manje kod Jevanđelista. Kod ovih poslednjih, iskušenja koja je podnosio od detinjstva zajednički su opisana kao Njegova iskušenja u pustinji gde mu je prišao „đavo“; a poslednja su ona koja je podneo u Getsemanskom vrtu i na krstu (O iskušenjima u pustinji vidi Mt 4:11, Mk 1:12, 13; Lu 4:1-13). Pod ovim iskušenjima misli se, međutim, na sva Njegova iskušenja, do poslednjeg. Više nije otkrio Svojim učenicima; jer kod Isaije se kaže: „Mučen bi i zlostavljen, ali ne otvori usta svojih; kao jagnje na zaklanje vođen bi i kao ovca nijema pred onijem koji je striže ne otvori usta svojih“ (53:7) (O iskušenjima u Getsemanskom vrtu, vidi kod Mt 26:36-44; Mk 14:32-42; Lu 22:39-46. A o iskušenjima na krstu vidi Mt 27:33-50; Mk 15:22-37; Lu 23:33-49; Jn 19:17-34). Iskušenja nisu ništa drugo već borbe protiv paklova.⁵

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

15

5 O Gospodovim borbama ili iskušenjima vidi malo delo *Novi Jerusalem*

i njegov Nebeski Nauk, objavljen u Londonu, br. 201 i 302, a o iskušenjima uopšte, br. 187-200. (Prevod na srpski objavljen u Londonu 1938 (*Prim.prev.*))

13. Sam Gospod uči kod Jovana da je On postupno savladao paklove Svojom patnjom na krstu: „Sad je

sud ovome svijetu: sad će biti istjeran knez ovoga svijeta napolje" (12:31).

Ovo je Gospod rekao kada je patnja na krstu bila sasvim blizu:

„Knezu ovoga sveta se sudi (16:11); Ali ne bojte se, jer ja nadvaladah svijet" (16:33)

Kod Luke: „Isus reče: Vidjeh Satanu gdje pada s neba kao munja" (10:18).

„Svet", „knez ovoga sveta", „Satana" i „\avo" označavaju pakao.

On tako isto kod Jovana uči da je patnjom na krstu do kraja proslavio Svoje Ljudsko: „Kad Juda iziđe, Isus reče: sad se proslavi sin čovječij, i Bog se proslavi u Njemu. Ako se Bog proslavi u njemu, i Bog će Njega proslaviti u Sebi, i odmah će Ga proslaviti" (13:30, 31); zatim 17:1; 12:27, 28).

Kod Luke: „Nije li trebalo da Hristos pretrpi i da uđe u slavu Svoju?" (24:26) Ovo je rečeno o Patnji na krstu. A proslavljanje (glorifikacija) je ujedinjavanje Božanskog i Ljudskog; zato je i rečeno „i Bog će Ga u Sebi proslaviti".

14. Gospod je došao na svet da bi doveo u red sve u nebu, a time i na zemlji. To je postigao borbama protivu paklova, koji su tada zakužavali svakog čoveka koji je dolazio na svet i koji odlazio sa sveta; i On je na taj način postao Pravda, i spasio ljude, koji bez toga ne bi mogli da se spasu. Sve je ovo pretskazano kod Proroka, a mi ćemo samo manji broj tih pretskazanja ovde navesti:

Kod Isaije: „Ko je ono što ide iz Edoma, iz Vosora, u crvenijem haljinama? Krasno odjeven, koračajući u veličini sile svoje? Ja sam koji govorim pravdu i vrijedan sam spasti. Zašto ti je crveno odijelo i haljine ti kao u onoga koji gazi u kaci? Gazih sam u kaci, i niko između naroda ne bješe sa mnom. Ali ih izgazih u gnjevu svome

Emanuel Svedenborg

16

i potlačih u ljutini svojoj; i krv njihova poprska mi haljine i iskaljah sve odijelo svoje. Jer je dan od osvete u srcu mom, i dođe godina da se moji iskupe. Pogledah, a nikoga ne bješe da pomaže, i začudih se što nikoga ne bješe da podupre; ali me desnica moja izbavi i jarost moja poduprije me... Jer reče: doista su moj narod, sinovi, koji neće iznevjeriti. I bi im spasitelj“. (63:1-9).

Ovo je rečeno o Gospodovim borbama protivu paklova. „Odijelo“ u kojemu je bio „krasan“ a koje je bilo „crveno“, označava Reč, kojoj je činio nasilje Jevrejski narod. Stvarne borbe protivu paklova, kao i pobjede nad njima, opisane su onom rečenicom u kojoj se kaže da je izgazio u gnjevu svom i potlačio u ljutini svojoj. Da se borio sam, svojom snagom, vidi se iz rečenice u kojoj se kaže da nikoga ne bješe da pomogne, ali da mu njegova desnica donese spas. Da ih je time otkupio i spasio, opisano je rečenicom „i bi njihov Spasitelj; u Svojoj ljubavi i milosti otkupi ih“. Razlog za Njegov dolazak opisan je rečima „jer je dan osvete u srcu mom, i dođe godina da se moji iskupe“.

Opet kod Isaije: „I vidje gdje nema čoveka, i začudi se što nema posrednika, zato učini mu spasenje mišica njegova, i pravda njegova poduprije ga. Jer se obuče u pravdu kao u oklop, i šljem spasenja metnu na glavu; odjede se osvetom kao odjelom, i ogrte se revnošću kao plaštem“ (59:16; 17, 20).

I ove reči govore o Gospodovim borbama protivu paklova dok je bio na svetu. Da se borio protivu njih svojom vlastitom silom, vidi se iz reči „zato učini mu spasenje mišica njegova“. „Njegova pravda poduprije ga...“ označava da je On tada postao pravda.

Kod Jeremije: „Zašto ih vidim gdje se poplašiše, vraćaju se natrag, junaci njihovi polomiše se i bježe bez obzira? Ovo je dan Gospodu nad vojskama, dan osvete, da se osveti neprijateljima svojim, i mač će ih proždrijeti, i nasitiće se“ (46:5, 10).

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

17

Ovde su Gospodove pobjede nad paklovima opisane rečima „poplašiše se, vraćaju se natrag“. Njihovi „junaci“, to su paklovi, a „neprijatelji“ označavaju njihovu mržnju protivu Gospoda.

Kod Jeremije: 49:26

Kod Joila 2:11.

Kod Sofonije 1:8, 15, 16.

Kod Zaharije 14:3-6, 9

U ovim odlomcima radi se o Gospodovim borbama.

Kod Davida: „Opkoliše me bolesti paklene, stegoše

me zamke smrtna. Pusti strele svoje i razmetnu ih.
Tjeram neprijatelje svoje, i stižem ih, i ne vraćam se dok
ih ne istrijebim. Obaram ih, i ne mogu ustati, padaju pod
noge moje. Ti me opasuješ snagom za boj, i koji ustaju
na me, obaraš ih preda mnom". (Ps 18:5, 14, 37-40).

„Bolesti“ i „zamke“ znače iskušenja, koja se nazivaju
„paklena“ jer su iz pakla. A pobjeda je označena stihom
„Ti me izbavljaš od bune narodne, postavljaš me da sam
glava tuđim plemenima; narod kojega ne poznavah, služi
me“ (Ps 18:43).

Ponovo u Davidovim psalmima: „Pripaši, junače, uz
bedro svoje mač svoj, čast svoju i krasotu svoju. Oštre
su strijele tvoje, narodi će pasti pod vlast tvoju, prostrijeljić
e srca neprijatelja carevih. Ljubiš pravdu i mrziš na
bezakonje; toga radi pomaza te Bog“ (45:3, 5-7).

I ovde se govori o borbama protivu paklova, i o
njihovom podčinjavanju. I ceo ovaj psalam govori o Gospodovim
borbama, o Njegovoj slavi, kao i o spasavanju
vernih. Ovaj psalm: „Oganj ide pred Njim, i pali naokolo
neprijatelje Njegove. Munje Njegove sijevaju po vasiljenoj;
vidi i strepi zemlja. Gore kao vosak tope se od
lica Gospodnjega. Nebesa kazuju pravdu njegovu, i svi
narodi vide slavu Njegovu“ (97:3-6). Ovaj psalm govori
tako isto o Gospodu i slično. Dalje: „Reče Gospod Gospodu
mojemu, sjedi meni s desne strane, dok položim
neprijatelje tvoje za podnožje nogama mojim. Vladaj

Emanuel Svedenborg

sred neprijatelja svojih. Gospod je tebi s desne strane.
Pobiće u dan gnjeva svojega careve. Sudiće narodima,
napuniće zemlju trupova. Satrće glavu na zemlji širokoj“
(110:1, 2, 5, 6)

Da se ovo odnosi na Gospoda, vidi se iz Njegovih
vlastitih reči kod Mt 22:44; Mk 12:36, i Lu 20:42. Sesti
s desne strane znači svemoć; Neprijatelji znače paklove,
carevi znače one koji su u obmanama ili u zlu. Položiti
neprijatelje, satrti u gnevu i napuniti zemlju trupovima,
znači srušiti moć paklova. A satrti glavu na širokoj zemlji
znači sve ih srušiti.

Gospod se naziva junakom i ratnikom zato što je
On sam pobedio paklove (Isa 42:13). Car slave je snažni
i moćni Jehova, silan u boju (Ps 24.8, 10), i Junak Jakovljevi
(132:2); i na još mnogo mesta, gde se naziva
Jehovom Savaot, to jest Jehova nad vojskama. A Njegov
dolazak nazvan je Danom Jehovinim strašnim, danom
gneva, truba, komešanja, kao što se vidi iz odlomaka navedenih
u br. 4.

Pošto je poslednji sud koji je izvršio Gospod dok
je bio na svetu izvršen pomoću borbi protivu paklova i
njihovog podjarmljivanja, ovaj dolazeći sud je predmet o
kome se govori u mnogim odeljcima. A evo primer u
Davidovom psalmu: „Jehova ide da sudi zemlji. Sudiće
vasiljenoj po pravdi, i narodima po istini svojoj“ (96:13).
I ovako na mnogim mestima. A ova su iz proročanskog
dela Reči. Međutim, i u istorijskim delovima slične stvari
su predstavljene ratovima sinova Izrailjevih sa raznim

narodima; jer sve što je napisano u Reči, kako u proročkom tako i u istorijskom delu, odnosi se na Gospoda; i upravo stoga Reč ima božanski karakter. Mnoge tajne Gospodove glorifikacije (ujedinjavanje Božanskog i Ljudskog u Njemu) sadržane su u obredima Izrailjske Crkve, kao na primer ponudama paljenicama i žrtvama, u sabatima i svetkovinama, u Aronovom i Levitskom svešteništvu; a tako isto i u zakonima, sudovima, i uredbama; to

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

19

se misli pod Gospodovim rečima Njegovim učenicima. Da sve treba da se svrši što je za Mene pisano u zakonu Mojsijevu i u prorocima i u psalmima. (Lu 24:44). On je rekao i da je Mojsije o Njemu pisao (Jovan 5:46). Iz svega ovoga je očito da je Gospod došao na svet da bi potčinio paklove, i da bi proslavio Svoje Ljudsko, a da je muka na krstu bila samo poslednja borba pomoću koje je On potpuno pobedio paklove, i potpuno proslavio Svoje Ljudsko. Međutim, o ovome će se više reći u malom delu o Svetrom Pismu., gde su sakupljeni svi odlomci iz proročkih delova reči koji govore o Gospodovim borbama sa paklovima i pobedama nad njima; ili - što je isto - gde se govori o poslednjem sudu koji je izvršio On dok je bio na svetu; tako isto tamo su sakupljeni odlomci koji govore o Njegovoj patnji, kao i o proslavljanju Njegovog Ljudskog, a koji su tako brojni da bi, ako bismo ih naveli, ispunili stranice i stranice.

IV

PATNJOM NA KRSTU GOSPOD NIJE
ODUZEO GREHE NEGO IH JE PONEO

15. Neki ljudi unutar crkve veruju da je patnjom na krstu Gospod uzeo na sebe grehe, i da je dao zadovolj-
štinu Ocu, i tako izveo spasenje; a neki, da je On na sebe preneo grehe onih koji Ga veruju, i da je te grehe bacio u „morske dubine“ (to jest u pakao). U ovome se oni utvrđuju čitajući kod Jovana reči izgovorene o Isusu: „Evo jagnje Božije koje uzime grehe sveta“ (Jn 1:29), kao i čitajući kod Isaije ove reči: „On bolesti naše nosi i nemoći naše na se uze. Ali on bi ranjen za naše prijestupe, izbijen za naša bezakonja itd“ (Isa 53:4 itd).

Oba ove odlomka govore o Gospodovim iskušenjima i patnji. Uzimanje greha i bolesti, i stradanje zbog bezakonja, to znači isto ono što je označeno rečenicom
Emanuel Svedenborg

20

da je On nosio naše nemoći i nepravde. Stoga će se prvo reći šta znači nositi bezakonja, a onda šta znači uzeti ili oduzeti ih. Nositi bezakonja znači izdržati teška iskušenja i podneti da Jevreji s njim postupe onako kako su postupali sa Rečju, a oni su tako postupili jer je On bio Reč. Jer crkva, koja je tada postojala među Jevrejima, bila je potpuno opustošena, a bila je opustošena na taj način, što su oni izvrnuli sve u Reči, tako da nije (u crkvi prim.prev.) preostala nijedna istina, stoga oni nisu priznali Gospoda. Ovo je sve predstavljeno patnjom Gospodovom. Sa prorocima se postupalo slično, jer su oni

predstavljali Gospoda kao Reč, a prema tome i Gospoda u odnosu na crkvu. A Gospod je bio Prorok (u najpotpunijem smislu)⁶. Da je Gospod bio Prorok, vidi se iz sledećih mesta:

Isus reče, Nema proroka bez časti osim na postojbini svojoj i u domu svojem (Mt 13:53; Mk 6:4; Lu 4:24). Jer prorok ne može poginuti izvan Jerusalima (Lu 13:33) zatim Mt 21:11 i Jn 7:40, pa Lu 7:16 i Dt zakoni ponovljeni 18:15-19.

Sa procesima se slično postupalo jer su predstavljali crkvu, a to se vidi iz sledećih odlomaka. Da bi predstavljao stanje crkve, proroku Isaiji je bilo naloženo da skine kostrijet sa sebe, i da izuje obuću s nogu, i da ide go i bos tri godine, za znak i čudo (Isa 20:2, 3). Dalje, Jeremiji je bilo naloženo, da bi predstavljao stanje crkve, da kupi lanen pojas i da se njime opaše, i da ga ne stavlja u vodu, te da ga sakrije u jednu kamenu rasjelinu kod Eufrata, da bi ga docnije našao strunutog (Jer 13:1-7). Taj isti prorok je predstavljao stanje crkve kad mu je rečeno da se ne ženi na tome mestu, niti da ulazi u kuću u kojoj je žalost niti da u njoj jede ili pije (Jer 16:2, 5, 8).

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

21

⁶ Obično shvatanje je da prorok označava onoga koji proriče buduć-

nost. Međutim, osnovno i etimološko značenje te reči je „onaj koji

stoji ispred“ koji „govori za Boga“. (*Prim.prev.*)

Jezekilju je, da bi predstavljaao stanje crkve, bilo

naređeno da uzme oštar nož, britvu brijačku, da je pusti po glavi svojoj i po bradi svojoj, zatim je razdeli, da spali trećinu posred grada, da drugu trećinu iseče mačem, a treću da razaspe u vetar, ali da uzme malo i sveže u skut, te da i to baci u oganj, i spali (5:1-4). Iz istog razloga istome proroku bilo je naloženo da uzme svoje stvari, da preseli u drugo mesto na oči sinovima Izrailjevim, da iznese stvari danju ali da uveče iskopa rupu u zidu, da pokrije glavu tako da ne vidi zemlju pa da tako bude znak domu Izrailjevom, i da im kaže: Kao što ja učinih, tako će biti vama učinjeno (12:3-7, 11). Proroku Osiji, da bi predstavljao stanje crkve bilo je rečeno da se oženi kurvom, i s njom rodi tri sina, a da jednoga nazove Jezre7, a drugoga „onaj na kojega se neće smilovati“, a trećega „ovo nije moj narod“ (Osija 1:2-9).

Njemu je naređeno zatim da ljubi ženu koju je ljubio drugi muškarac i koja je bila preljubočinica, koju je on kupio za petnaest srebrnjaka. Iz istog razloga je Jezekilju bilo naređeno da uzme ciglu, da na njoj napiše „Jerusalim“, itd. Jez 4.1-15.

Međutim, proroci su predstavljali i druge stvari, kao kad je Sedekijin sin sebi načinio gvozdene rogove (1 Carevi 22:11); ili kad je jedan prorok bio bijen i ranjen, i posipao se pepelom (1 Car 20:35-38). Uopšteno govoreći, proroci su predstavljali Reč u najspoljašnjijem smislu, a to je doslovno značenje, onda kad su nosili kostrijet (Zah 13:4); zbog toga je Ilija bio „kosmat i opasan kožnijem pojasom“ (2 Car 1:8); kao i Jovan

Krstitelj koji „imaše haljinu od dlake kamilje i pojas kožan oko sebe, a hrana mu bijaše skakavci i divlji med“ (Mt 3:4). Iz ovoga je očito da su proroci predstavljali

Emanuel Svedenborg

22

7 Gospod nije bio obučen u kostrijet jer je on doneo jedno dublje

značenje Reči, i tako zasnovao Crkvu koja nije kao glavno uzimala

slovo nego duh. (*Prim.prev.*)

stanje crkve, kao i Reč. Jer, onaj koji predstavlja jedno, predstavlja i drugo, pošto je crkva iz Reči, a njen kvalitet se određuje po tome kako ona prima Reč u svoju veru i život. Stoga proroci, bilo da su pomenuti u Starom ili Novom Zavetu, predstavljaju nauk (razumevanje) crkve koje dolazi od Reči. A Gospodom, kao Velikim Prorokom, označava se sama crkva i sama Reč.

16. Stanje crkve iz Reči, koje je ovako predstavljeno u ponašanju proroka, to je ono što se podrazumeva pod nošenjem nepravdi i greha naroda. Da je upravo tako, vidi se iz proroka Isaije: On je išao bos i go tri godine, za znak i čudo (Isa 20:3). To se vidi i kod Jezekilja: On je uzeo svoje stvari, pokrio lice tako da nije video zemlju, tako je bio znak u Izrailju (12:6, 11). Da je to značenje reči „nositi bezakonja“, očito je iz Jezekilja, gde je proroku naređeno da leži trista i devedeset dana a zatim četrdeset, prvo na levoj a zatim na desnoj strani, naspram Jerusalima, te da jede ječmeni hleb ispečen na kravljem izmetu (vidi Jez 4:6, 11).

Noseći na ovaj način bezakonja kuće Izrailjeve i kuće Judine, prorok ih nije odneo (uklonio, maknuo), nego ih je samo predstavljao i pokazao. A ovo je očito iz sledećeg odlomka: I reče Jehova: tako će jesti sinovi Izrailjevi hljeb svoj nečist među narodima u koje ću ih razagnati. Evo ću slomiti potporu u hljebu u Jerusalimu, te će jesti hljeb na mjeru i u brizi, da će im manjkati i hljeb i voda, i sasušiće se od bezakonja svojega (Jez 4:-13, 16, 17). Tako, kad se prorok sam pojavio i rekao: Ja sam vam znak, kako ja učinih, tako će im biti (12:6, 11), značenje je isto kao kad se za Gospoda kaže: A On bolesti naše nosi, i nemoći naše uze na Se: Jehova pusti na Nj bezakonja svih nas. Pravedni sluga moj opravdaće mnoge svojim znanjem (Isa 53:4, 6, 11); gde se u celom poglavlju govori o Gospodovoj patnji.

Očito je iz svih pojedinosti Njegove patnje da je Gospod, kao Veliki Prorok, predstavljao stanje crkve u *Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu*

23

odnosu na Reč; kao to da Ga je Juda izdao; da su Ga odveli i osudili sveštenici i starešine; da su Ga šamarali; da su Ga trskom tukli po glavi, da su mu stavili trnovu krunu; da su podelili Njegovu odeću a za dolamu da su bacali kocku; da su Ga razapeli; da su Mu dali d a pije ocat; da su proboli Njegov bok; i da je ustao na treći dan.

Da Ga je izdao Juda, znači da Ga je izdao Jevrejski narod kod koga je bila Reč. Da su Ga uhvatili i osudili

visoki sveštenici i starešine, znači da je tako sa Njim postupila
cela Jevrejska Crkva. Da su Ga tukli bičem, pljuvali u lice, šamarali Ga, i udarali Ga po glavi trskom, značilo je da su oni to isto uradili i sa Rečju u odnosu na božanske istine, koje sve govore o Gospodu. Da su Mu na glavu stavili trnovu krunu, znači da su sve pretvorili u obmane i izvršili preljubu prema tim istinama. Da su podelili Njegove haljine a da su za dolamu (pohaljinu) bacili kocku, znači da su razagnali sve istine Reči, samo ne duhovni smisao, koji je bio predstavljen dolamom. Da su mu ponudili ocat, znači da je sve bilo pretvoreno u obmane; i stoga On ga nije pio, rekavši tada, Svršilo se. Da su proboli Njegovu slabinu, znači da su potpuno ugasili sve istine Reči, kao i dobra iz Reči. Da je bio pogreben, značilo je odbacivanje ostatka Njegovog materinskog ljudskog. Da je ustao na treći dan, značilo je Njegovu slavu (glorifikaciju). Proroci kao David u Psalmima predstavljavaju slične stvari. Iz istoga razloga, pošto je bio šiban i pošto mu je stavljena trnova kruna i crveni ogrtač, rečeno je: Evo Čoveka (Jovan 19:1, 5). To je rečeno stoga što Čovek označava crkvu; jer „Sin čovečiji“ označava istinu crkve, na taj način i Reč. Iz ovoga je očito da nositi bezakonja znači na sebi predstavljati grehove protivu božanskih istina Reči. Malo kasnije će biti pokazano da je Gospod sve ovo podneo kao Sin Čovečiji, a ne kao Sin Božiji; jer „Sin čovečiji“ označava Gospoda kao Reč.

Emanuel Svedenborg

17. Sad će nešto biti rečeno o tome što se označava pod oduzimanjem grehova. Oduzeti grehe znači isto ono što znači i otkupiti čoveka, i spasiti ga; jer Gospod je došao na svet da bi omogućio spasanje čoveku. Da On nije došao, nijedan smrtnik ne bi se mogao popraviti i ponovo roditi, te na taj način i spasiti. A ovo je postalo moguće onda kad je Gospod lišio đavola (to jest pakao) sve njegove moći, i kada je proslavio svoje Ljudsko, što znači kada Ga je ujedinio sa Božanskim Svoga Oca. Da se ovo nije dogodilo, nijedan čovek ne bi mogao da neprekidno prima božanske istine, a još manje božanska dobra, jer „đavo“, čija je snaga pre toga bila veća, bi bio iskopao to iz njegovog srca.

Iz svega ovoga se vidi da Gospod mukom na krstu nije uklonio grehe; nego da ih je uzeo, odnosno uklonio iz onih koji Ga veruju i koji žive prema odredbama Deset Zapoveseti, kao što On i uči kod Mateja: „Ne mislite da sam došao da pokvarim Zakon ili proroke: nijesam došao da pokvarim, nego da ispunim. Ako ko pokvari jednu od ovijeh najmanjijeh zapovijesti i nauči tako ljude, najmanji nazvaće se u castvu nebeskom; a ko izvrši i nauči, taj će se veliki nazvati u carstvu nebeskom“ (Mat 5:17, 19).

Ko ne može već po samome razumu, ako je ovaj barem malo prosvetljen, da uvidi da gresi iz čoveka mogu da se uzmu samo ako se čovek stvarno pokaje, a to se sastoji u tome, da čovek uvidi svoje grehove, da moli

pomoć od Gospoda, i da se uzdržava od grehova? Ako čovek drugačije vidi, veruje, i druge uči, to nije po razumu nego iz pohlepe i iz pokvarene volje, koje su svojstvene čoveku. Iz ovoga dolazi unižavanje njegove inteligencije.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

25

V

PRIPISIVANJE ZASLUGE GOSPODOVE NIJE

NI[TA DRUGO NEGO OTPU[TANJE GREHOVA

POSLE POKAJANJA

18. U crkvi se veruje da je Gospoda poslao Otac da otkupi ljudski rod, i da je to postignuto na taj način što je On ispunio Zakon, kao i time što je stradao na krstu; da je On na taj način skinuo osudu, i dao zadovoljštinu; i da bez ovog ispaštanja, zadovoljštine, i žrtve, ljudski bi rod nestao večnom smrću. A ljudski rod je trebalo da nestane u ime pravde, koju neki nazivaju osvetničkom pravdom. Istina je da bi ljudski rod nestao da Gospod nije došao. Međutim, kako treba to razumeti da je Gospod ispunio ceo Zakon, i zašto je On patio na krstu, to može da se vidi napred, u poglavljima I i III, u kojima se pokazuje da to nije bilo iz neke osvetničke pravde, jer to nije božanska osobina. Božanske osobine (atributi) su pravda, ljubav, milosrđe i dobro; a Bog je sama pravda, sama ljubav, samo milosrđe i samo dobro, a gde postoji to, tu ne može da bude osvete, pa prema tome ni osvetničke pravde.

Iz verovanja da je Gospod dao zadovoljštinu za grehe

time što je ispunio Zakon i što je stradao na krstu kao i iz verovanja da se čovek spasava samo verom, proizašla je dogma o pripisivanju Gospodovih zasluga ljudskom rodu za koji su, kao zadovoljštine, bile primljene ove dve stvari (ispunjavanja Zakona i smrt na krstu prim.prev.). Ovu dogmu treba odbaciti pomoću onoga što je bilo rečeno o tome što zaista znači ispuniti Zakon i stradati na krstu. U isto vreme možemo da vidimo da je fraza „pripisivanja ili upisivanja zasluge“ (imputacija) lišena značenja, ukoliko ne znači otpuštanje grehova pošto se čovek pokaje. Jer ništa Gospodovo ne može da se pripíše čoveku. A spasenje dolazi od Gospoda samo kao

Emanuel Svedenborg

26

nagrada pošto se čovek pokajao, a to je pošto je uvideo i priznao svoje grehe, i pošto se zatim uzdržavao od njih uz Gospodovu pomoć. Tada mu spasenje dolazi kao nagrada: ali ne da je spašen vlastitom zaslugom ili pravdom, nego Gospodovom, koji se jedini borio i pobedio paklove, i koji se još uvek bori i pobeđuje paklove za čoveka. Ovo je Gospodova zasluga i pravda, i to je nikada ne može pripisati čoveku; jer kad bi one bile pripisane čoveku, one bi mu bile pripisane kao da su stvarno njegove; a to se ne radi, niti će se ikada raditi. Kad bi to pripisivanje bilo moguće, svaki nepokajani i svaki zao čovek mogao bi sebi pripíše Gospodove zasluge, te bi poverovao da se tako opravdao. A ovo bi značilo kaljanje onoga što je sveto onim što je nečisto, kao i skrnavljenje

Gospodnjeg imena; jer pri tome bi misao bila uprta ka Gospodu a volja ka paklu, a mi znamo da je volja ceo čovek.

Naime, postoji Božija vera, i postoji čovekova vera.

Oni koji se pokaju, ti imaju Božiju veru, a oni koji se ne kaju, nego veruju u to pripisivanje imaju čovekovu veru.

Božija vera je živa vera, dok je ljudska vera mrtva.

Sam Gospod I njegovi učenici propovedali su pokajanje i otpuštanje greha, što je očito iz sledećih odlomaka:

Isus poče učiti govoreći: Pokajte se jer se približi carstvo Božije (Mt 4:17) zatim Lu 3:8; 13:3, 5; Mk 1:14, 15; 6:12; Lu 24:47; Lu 3:3; Mk 1:4.

„Krštenje“ znači duhovno pranje, a to je pranje od greha, i zove se novo rođenje.⁸ Pokajanje i otpuštanje greha ovako opisuje Gospod kod Jovana:⁹ K Svojima

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

27

⁸ Možda naš prevod reči baptizo (βαπτίζω na grčkom - potopiti pod vodu) više odgovara unutrašnjem smislu ove drevne ustanove i obreda:

Pranjem od greha Čovek prima na sebe znak Hrišćanina koji je krst a to je znak spasenja kroz veru i život u Hristu koji je radi nas

poneo krst.

⁹ Svedenborg, preko koga je Treći Zavet i dat, tvrdi da je pravi pisac

Svetog Pisma Sam Gospod, koji je koristio um i sećanje pojedinih po-sebno odabranih ljudi da bi dao svetu Objavu Božanske istine (Prim. prev.)

dođe, i Svoji Ga ne primiše. A koji Ga primiše, dade im

vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime Njegovo. Koji se ne rodiše od krvi, niti od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga (1:11-13).

„Svoji“ znači one koji su tada pripadali crkvi, u kojoj je bila Reč; „sinovi Božiji“ i oni „koji veruju u ime Njegovo“ označavaju one koji veruju u Gospoda, i koji veruju Reč; „krvi“ označavaju pretvaranje istina Reči u obmane, i potvrđivanje tih obmana; „volja telesna“ je čovekova sebičnost koja pripada njegovoj volji; „volja muževljeva“ je čovekova sebičnost koja pripada njegovom razumu, koji je sam u sebi obmana; „rođeni od Boga“ su oni koje je Gospod ponovo rodio. Iz ovoga je očito da su oni spašeni koji su u dobru iz ljubavi i u istinama iz vere od Gospoda, a ne oni koji su u svom vlastitom (u svom propriumu ili u sebi samima, prim. prev.).

VI

U ODNOSU NA BOŽANSKO LJUDSKO
GOSPOD JE NAZVAN SIN BOŽIJI; A U
ODNOSU NA REČ, SIN ČOVEČIJI

19. U crkvi se pretpostavlja da je Sin Božiji druga osoba Božanstva, odvojena od Osobe Oca, odakle dolazi verovanje u Sina Božijeg rođenog od večnosti (ab aeterno). Pošto je ovo verovanje bilo posvuda prihvaćeno, nije bilo prilike i mogućnosti da se o ovome razumno misli; čak ni o tome šta to znači biti rođen od večnosti, jer svako ko o tome misli svojim razumom, kaže sebi: „Ovo prelazi moju moć shvaćanja, ali ja tako kažem jer

i drugi to kažu, i verujem to jer i drugi tako veruju". Neka se, dakle, zna da nema Sina od večnosti; nego da je Gospod od večnosti (večan). O Trojednom Bogu može se razumski misliti tek pošto se sazna šta je to Gospod, i šta je to Sin, a nikako pre toga.

Emanuel Svedenborg

28

Da je Gospodovo Ljudsko, koje je začeo Jehova Otac a rodila devica Marija, u stvari Božiji Sin, jasno je iz sledećih odlomaka:

Kod Luke: Posla Bog anđela Gavrila u grad Galilejski Nazaret k devojci isprošenoj za muža, po imenu Josifa iz doma Davidova... I anđeo joj reče: ...i zato ono što će se roditi biće sveto i nazvaće se Sin Božiji (1:26-35). Ovde se kaže, „I evo zatrudnjećeš i rodićeš sina; On će biti veliki, i nazvaće se Sin Najvišega“; i dalje, „ono što ćeš roditi biće sveto i nazvaće se Sin Božiji“; iz ovoga je jasno da je „Sin Božiji“ u stvari Ljudsko koje je začeo Bog a rodila Ga devojka Marija.

Kod Isaije: „Sam Bog će vam dati znak; eto djevojka će zatrudnjeti i rodiće sina, i nadjenuće mu nime Emanuilo“ (Bog-sa-nama) (7:14). Jasno je da je Sin Božiji upravo onaj koga je rodila devojka a koga je začeo Bog. Isto je potvrđeno kod Mt. 1:22, 23.

Kod Isaije: „Jer nam se rodi dijete, sin nam se dade, kojemu je vlast na ramenu, i ime će mu biti: divan, savjetnik, Bog silni, otac vječni, knez mira“ (9:6). Ovde je isti problem; jer se kaže „dete nam se rodi, sin nam se dade“,

koji nije Sin od večnosti nego Sin rođen na svetu, što je jasno i iz reči proroka u sledećem stihu, iz reči koje su slične rečima anđela Gavrila Mariji kod Lu-ke 1:32, 33.

U Psalmima: kod Davida, „Kazaću naredbu Gospodnju; on reče meni: Ti si sin moj, ja te danas rodih. Ljubite sina, da se ne razgnevi, a vi ne izginete na putu svom“ (2:7, 12). Ni ovde se ne misli na Sina od večnosti, nego na Sina rođenog na svetu; jer je to proročanstvo o Gospodu koji je trebalo da dođe na svet. Stoga se kaže „kazaću naredbu Gospodnju (Jehovinu)“ (da ne bude zabune: U Starom zavetu piše se „Jehova“ a izgovara se jedno od njegovih imena, najčešće „Gospod“ jer Jevreji nisu smeli da izgovaraju reč Jehova ili Jahve zbog njene svetosti, prim.prev.)

I ponovo u Psalmima: „Pružiću na more ruku njegovu...

On će me zvati: Ti si otac moj. I ja ću ga učiniti

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

29

prvencem.“ (89:25, 27). Celi ovaj psalm govori o Gospodu koji treba da dođe, jer je on taj koji će Jehovu zvati svojim ocem, i koji će biti prvenac, a to je Sin Božiji.

I na drugim mestima gde je nazvan „šibljikom iz stabla Jesejeva“ (Isa 11:1), izdankom Davidovim (Jer 23:5), ženinim semenom (Izlazak 3:15), večnim sveštenikom i Gospodom (Ps 110:4, 5).

U Jevrejskoj Crkvi pod Sinom Božijim mislilo se na Mesiju kojega su očekivali, i za koga su znali da će biti rođen u Vitlejemu. Da su sina Božijeg shvatali kao Mesiju, jasno je iz sledećih odlomaka:

Kod Jovana: „Petar reče: Mi vjerovasmo i poznasmo da si ti Hristos, Sin Boga Najvišega“ (6:69) (Hristos je grčka reč za Mesiju ili pomazanika prim.prev.). Kod istog Jevandeliste: „Ti si Hristos Sin Božiji koji je trebalo da dođe na svet“ (11:27).

Kod Mateje: „Zaklinjem te da kažeš da li si ti Hristos Sin Božiji. Isus reče: Ja sam“ (Mt 26:63, 64; Mk 14:62) (Pisac malo menja tekst. On ga pojednostavljuje, prilagođavajući ga unutrašnjem smislu. prim.prev.)

Kod Jovana: „A ovo se napisa da vjerujete da Isus jeste Hristos Sin Božiji“ (20:31 i Mk 1:1). „Hristos“ znači na grčkom „Pomazanik“, a to je i značenje reči „Mesija“ na hebrejskom. Stoga Jovan kaže: „Mi nađosmo Mesiju, koje znači Hristos (1:41) i Jn 4:25.

U prvom poglavlju pokazano je da Zakon i Proroci, a to je cela Reč Starog Zaveta, govori o Gospodu koji je trebao da dođe, pa stoga Sin Božiji koji je trebao da dođe nije ništa bio drugo nego Ljudsko koje je Gospod na sebe uzeo kad je došao na svet. Iz ovoga sledi da se to Ljudsko podrazumevalo pod imenom Sin kad se od Jehove čuo glas iz neba prilikom Njegovog krštenja: „Ovo je moj ljubljani Sin, koji je u mojoj volji“ (Mt 3:17; Mk 1:11; Lu 3:22). Tu je Njegovo Ljudsko bilo kršteno. A kad se preobrazio (čuo se glas): „ovo je moj voljeni Sin, koji je u mojoj volji, slušajte Ga“ (Mt 17:5; Mk 9:7; Lu
Emanuel Svedenborg

30

9:35). A i na drugim mestima, kao Mt 8:29; 14:33; Mk

3:11; 15:39; Jn 1:34, 49; 3:18; 5:25; 10:36; 11:4.

20. Kako „Sin Božiji označava Gospoda u odnosu na Ljudsko koje je uzeo na svetu, a to je Božansko Ljudsko, jasno je šta znači ono što je On često govorio da Ga je Otac poslao na svet, i da je proizašao od Oca. Da Ga je Otac poslao na svet znači da je začet od Jehove kao oca. Da je tako vidi se iz svih onih mesta gde se kaže da je On vršio volju Oca i da je svršavao njegov posao, a to je bilo da pobedi paklove i proslavi Svoje Ljudsko, kao što to Reč uči, i da ustanovi novu crkvu, što se ne bi moglo uraditi osim pomoću Ljudskog koje je začeo Jehova a rodila jedna devojka, a to znači osim na taj način što će se Bog roditi kao Čovek. Ispitajte mesta gde se reč „poslat“ javlja, pa ćete videti, tako, na primer, Mt 10:40; 15:24; Mk 9:37; Lu 4:43; 9:48; 10:16; Jn 3:17, 34; 4:34; 5:23, 24, 36.38; 6:29, 39, 40, 44, 57; 7:16, 18; 8:16; 9:4; 11:42; 12:44; 13:20; a isto tako treba ispitati i mesta gde Gospod Jehovu naziva „Ocem“.

21. U današnje vreme mnogi misle o Gospodu kao o običnom čoveku kakvi su i sami, jer misle samo o Njegovom Ljudskom, a ne u isto vreme i o Njegovom Božanskom. A Njegovo Ljudsko i njegovo Božansko ne mogu se odvojiti. Jer Gospod je i Bog i Čovek, a Bog i Čovek u Gospodu nisu dvoje nego jedno, odnosno potpuno jedna osoba, kao što su duša i telo jedan čovek, prema nauku koju je ceo Hrišćanski svet primio od Sabora, a koja se zove nauka Atanazijanskog verovanja. Stoga, da niko unapred ne bi u svojim mislima odvajao

Božansko od Ljudskog u Gospodu, ja ga molim da čita ova mesta iz Luke koja su ranije navođena, kao i mesta iz Mateja koja ovde navodim: „A rođenje Isusa Hrista bilo je ovako...” (1:18-25).¹⁰

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

31

¹⁰ Izlaganje problema odnosa Božanskog i Ljudskog u Gospodu nije iscrpljeno

u ovome kratkom delu nego samo dotaknuto. Najviše pod Iz ovih reči, kao i iz onih koje su napisane kod Luke o rođenju Gospoda, kao i iz ostalih dodatih napred, očito je da je „Sin Božiji” u stvari Isus koga je začeo Jehova kao Otac a porodila devojka Marija, a o Kome su proricali i Proroci kao i Zakon sve do Jovana.

22. Onaj ko zna šta je u Gospodu nazvano „Sin Božiji” a šta „Sin čovečji”, u stanju je da vidi mnoge tajne stvari u Reči; jer ponekad Gospod sebe naziva „Sinom čovečjim” a ponekad „Sinom Božijim”, pa opet „Sinom čovečjim”, a to sve prema predmetu o kome se govori. Kada se radi o njegovom božanstvu, Njegovom jedinstvu s Ocem, Njegovoj božanskoj moći, veri u njega, životu od Njega, On se naziva „Sinom” ili „Sinom Božijim”. Kao na primer kod Jovana 5:17-26, i na drugim mestima. Ali kad se radi o Njegovj mucj, sudu, Njegovom dolasku, i uopšte o otkupljenju, spasenju, popravku i preporodu, On se naziva „Sinom čovečjim”; a tome je razlog to, što se tu na Njega misli kao na Reč. U Reči Starog Zaveta Gospod je označavan različitim imenima, kao Jehovah, Jah, Gospod, Bog, Gospod Jehovih,

Jehovah Savaot, Bog Izrailjev, Svetac Izrailjev, Junak Jakovljevi, Bog nad Vojskama, Stena, kao i Stvoritelj, Spasitelj, Otkupitelj, svuda prema onome o čemu je reč. Tako i sa Rečju Novog Zaveta, gde se On naziva Isus, Hrist, Gospod, Bog, Sin Božiji, Sin čovečji, Prorok, Jagnje, i drugim imenima, prema predmetu o kome je reč.

23. Pošto smo rekli zbog čega se Gospod naziva „Sinom Božijim“, sada ćemo navesti razloge zbog kojih
Emanuel Svedenborg

32

taka nalazimo u NEBESKIM TAJNAMA. Na pitanje Hartley-a, Svedenborg

je odgovorio u Devet tačaka, iznoseći ono što nije u svojim delima izneo o ovome pitanju, kao to da je Bog ili Jehova imao oduvek jedno Ljudsko koje je Božansko Ljudsko po kome je čovek stvoren (ljubav i mudrost, volju i razum), i to je Ljudsko uzeo na

sebe Isus da Ga proslavi. Pored ovoga, imao je i materinsko ljudsko

koje je postupno odbacio (*Prim.prev.*)

se naziva „Sinom čovečjim“. Gospod je nazvan „Sinom čovečjim“ kad god se radi o njegovoj mucu, o sudu, o Njegovom dolasku, i uopšte o otkupljenju, spasenju, obnovi, i preporodu. Razlog je u tome, što je „Sin čovečji“ Gospod u pogledu Reči; a kao Reč On je patio, On sudi, On je došao na svet, On otkupljuje, spašava, obnavlja, i preporuča. Da je tako, vidi se iz ovoga što sledi.

24. Da je Gospod nazvan „Sinom čovečjim“ kad se radi o Njegovom stradanju, očito je iz ovih mesta: „Isus

reče učenicima: Evo idemo u Jerusolim, i Sin čovečji biće predan sveštenicima i književnicima, i oni će ga osuditi na smrt itd." (Mk 10:33, 34; kao i na ostalim mestima gde je predskazao svoje stradanje, kao Mt 20:18, 19; Mk 8:31; Lu 9:22) zatim kod Mt 26:45, pa kod Lu 24:6, 7.

Gospod je sebe nazivao „Sinom čovečjim“ stoga što je On dopustio da se s Njim postupa kao što se postupalo sa Reči, kao što je napred pokazano.

25. Da se Gospod naziva „Sinom čovečjim“ kada se radi o sudu, očito je iz ovih mesta: „Kada Sin čovečji dođe u Svojoj slavi, tada će sesti na presto slave Njegove, i postaviće ovce s jedne strane a jarce s druge“

(Mt 25:31, 33); zatim kod Mt 19:28; 16:27; Lu 21:36; Mt 24:44; Lu 12:40; Jn 5:22, 27.

Razlog zbog kojega Gospod Sebe naziva „Sinom čovečjim“ kada se radi o sudu, jeste u tome što se sud izvršava prema Božanskoj istini koja je sadržana u Reči. Da upravo ona svakome sudi, Sam Gospod je rekao kod Jovana: „I ko čuje moje riječi i ne vjeruje, neću mu ja suditi, jer ja ne dođoh da sudim svijetu. Riječ koju ja govorih ona će mu suditi u posljednji dan“. (12:47, 48) zatim kod Jn 3:17, 18.

(Da Gospod nikoga ne osuđuje na pakao, i da nikoga ne baca u pakao, nego se u pakao bacaju sami zli duhovi, može da se vidi u delu O Nebu i Paklu, str. 545-550, 574). Pod „imenom“ Jehove, Gospoda, Sina Boži-
Nauk Novoga Jerusalisa o Gospodu

jeg, misli se na božansku istinu, pa stoga i na Reč koja je od Njega, i koja je On.11

26. Da je Gospod nazivan „Sinom čovečjim“ onda kad se radilo o Njegovom dolasku, očigledno je iz ovih mesta: „Učenici rekoše Isusu: Kakav će znak biti Tvoga dolaska i pošljetka vijeka?“ (I tada Gospod predskaza uzastopna stanja crkve sve do njenog kraja; a o njenom kraju reče) „I tada će se pokazati znak Sina čovečjega na nebu; i ugledaće Sina čovečjega gde ide na oblacima nebeskim sa silama i slavom velikom“ (Mt 24:3, 30; Mk 13:26; Lu 21:27). „Pošljedak vijeka“ znači otvaranje Reči, kao i to da će se objaviti da je cela Reč napisana tako da o Njemu govori. Kao kod Danila: „I vidjeh u utvarama noćnijem, i gle, kao oblak bijel, i na oblaku kao sjedaše Sin čovečji“ (14:14).

Pod „Sinom Božijim“ Gospod je mislio na jedno u Sebi a pod „Sinom čovečjim“ na drugo. Ovo je očito iz Njegovog odgovora sveštenučkom poglavaru: „A poglavar sveštenučki reče mu: Zaklinjem te živijem Bogom da nam kažeš jesi li ti Hrisots Sin Božiji? Reče mu Isus: ti kaza. Ali ja vam kažem: Odsele ćete vidjeti Sina čovečjega gdje sjedi s desne strane sile i ide na oblacima nebeskim“ (Mt 26:63, 64). On je ovde prvo ispovedio da je On Sin Božiji, a zatim da će oni videti Sina Čovečjeg kako sedi sa desne strane, i ide na oblacima nebeskim, čime je rekao da će On posle stradanja na krstu imati božansku moć da otvara Reč i da ustanovi ponovo crkvu,

što se pre nije moglo uraditi, jer tada još On nije bio pobedio pakao niti proslavio Svoje Ljudsko (Svoje Čoveštvo).

Emanuel Svedenborg

34

11 Ne treba se čuditi da se pod „Sinom Božijim“ misli na Božansku Istinu,

a to je Reč. U ovom slučaju ne misli se na Božansku Istinu prilagođ

enu čovekovom stanju i mogućnosti razumevanja (to je „Sin čovečji“ ili istina na njegovom prirodnom nivou koji su ljudi odbacivali,

iskrivljavali, i „zlostavljali“). Ovde se misli na Istinu kao Bo-

žansku Mudrost i Istinu koja je u početku bila u Boga (vidi kod Jovana

Prolog) (*Prim.prev.*)

([ta je označeno rečima „sedeti na oblacima nebeskim i ići u slavu“, bilo je izneseno u delu O Nebu i Paklu, br. 1).

27. Gospod se naziva „Sinom čovečjim“ kad se radi o Otkupljenju, Spasenju, Popravci i Preporodu. To je pokazano na ovim mestima: „Sin čovječiji je došao da dâ svoj život u otkup za mnoge“ (Mt 20:28; Mk 10:45). „Jer Sin čovečiji nije došao da pogubi duše ljudske nego da sačuva“ (Lu 9:56) zatim Lu 19:10; Jn 3:17; Mt 13:37.

Ovde se radi o Otkupljenju i spasenju, i kako ovo postiže Gospod uz pomoć Reči, to On Sebe ovde naziva „Sinom čovečijim“. Gospod kaže, da On ima vlast i da grehe oprašta (Mk 2:10; Lu 5:24) (to jest da spasava), a tako isto da je On gospodar i od Subote, jer je

On Sin čovečiji (Mt 12:8; Mk 2:28; Lu 6:5) (to jest zato što je On Reč, što i On sam uči). Dalje, kod Jovana kaže: „Starajte se ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za vječni život, koje će vam dati Sin čovječiji“ (6:27).

Pod „jelom“ treba razumeti svu istinu i sve dobro koje dolazi od razumevanja Reči, odnosno od Gospoda; to isto treba razumeti pod manom, kao i hlebom koji silazi s neba; a to isto je u tom poglavlju malo dalje: „Ako ne jedete tijela Sina čovječijega i ne pijete krvi Njegove, nećete imati života u sebi“ (stih 53). „Telo“ ili „hleb“, je dobro ljubavi od Reči; „krv“ ili „vino“ je dobro vere od Reči, i jedno i drugo je od Gospoda.

Na slično se misli i na ostalim mestima pod imenom „Sin čovečiji“: „Lisice imaju jame i ptice gnijezda: a Sin čovječiji nema gdje zakloniti glave“ (Lu 9:58, Mt 8:20). Pod ovim treba razumeti da Reč nije imala mesta među Jevrejima, a to je Gospod rekao i kod Jovana 8:37; a rekao je da Ona ne stoji u njima jer Njega ne priznaju (Jovan 5:38). I u Otkrovenju „Sin čivečiji“ označava Gospoda u odnosu na Reč: „Usred sedam svijećnjaka videh kao Sina čovečijega, obučena u dugu haljinu, i opa-
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

35

sana po prsima pojasom zlatnijem“ (1:13). Ovde je na razne načine Gospod predstavlje kao Reč, pa je stoga i nazvan „Sinom čovečijim“. U psalmu: „Neka bude ruka Tvoja nad čovekom desnice tvoje, nad sinom čovečijim kojega

si utvrdio sebi! I nećemo odstupiti od tebe; oživi nas.“
(80:17, 18). „Čovek desnice Tvoje“ znači Gospoda u odnosu
na Reč; a to isto znači i „sin čovečiji“. Nazvan je
„čovekom desnice“ jer Gospod ima silu koja dolazi od
božanske istine, koja je Reč; a imao je božansku silu kad
je ispunio celu Reč; stoga je i rekao da će oni vidjeti
Sina čovečijega gde sedi s desne strane sile (Mk 14:62).

28. „Sin čovečiji označava Gospoda kao Reč; a ovo
je bio razlog da su i proroci bili zvani sinovima čoveč
ijim. Proroci su tako nazivani jer su predstavljali
Gospoda kao Reč, i stoga označavali i nauk (doktrinu,
razumevanje) crkve koji dolazi od Reči. U nebu se upravo
to razume pod rečju „Prorok“; jer duhovno značenje
kako reči „prorok“ tako i „sin čovečji“ jeste nauk crkve
koji je iz Reči; a kad se odnosi na Gospoda, onda „prorok“
označava samu Reč. Tako se prorok Danilo naziva
sinom čovečijim (Dan 8:17).

I prorok Jezikilj nazvan je „sinom čovečijim“ kao
što se vidi iz Jez: 2:1, 3, 6, 8; 3:1, 3, 4, 10, 17, 25; 4:1;
5:1; 6:2. itd. Iz ovoga što je rečeno, sada je jasno da je
Gospod u odnosu na Božansko Ljudsko (Bogočoveštvo)
nazvan „Sin božiji“, a u donosu na Reč, „Sin čovečiji“.

VII

GOSPOD JE UČINIO SVOJE LJUDSKO
BOŽANSKIM KOJE JE DOLAZILO OD
BOŽANSKOGA KOJE JE BILO U NJEMU I
TAKO JE OSTAO JEDNO S OCEM

29. Nauk (veruju) crkve koji je primljen u celom

Hrišćanskom svetu je ovakav: Naš Gospod Isus Hristos,
Emanuel Svedenborg

36

Sin Božji, jeste Bog i Čovek, koji - iako je Bog i Čovek, On nije dvoje nego jedan Hristos; jedan, unoseći čoveštvo u Boga; jedan sasvim, kroz jedinstvo ličnosti, jer kao što su razumna duša i telo jedan čovek, tako su Bog i čovek jedno u Hristu:

Ove su reči uzete iz Atanazijanskog verovanja, koje je primljeno u celom Hrišćanskom svetu; a to je ono što je suštinsko u pogledu jedinstva božanskog i Ljudskog u Gospodu: ono što je dalje rečeno o Gospodu u tom Verovanju, biće objašnjeno u posebnom poglavlju. A iz ovih reči je sasvim jasno da je u saglasnosti sa Verom Hrišćan-ke Crkve da Božansko i Ljudsko u Gospodu nisu dvoje nego jedno, kao što su duša i telo jedan čovek, kao i to da je Božansko u njemu primilo na Sebe Ljudsko. Iz ovoga sledi da se Božansko ne može odvojiti od Ljudskog niti Ljudsko od Božanskog, jer bi to značilo odvajati dušu od tela. Da je ovako, mora da prizna svako ko je čitao napred navedena mesta (br. 9, 21) iz dva jevanđelista (naime iz Lu 1:26.35, i Mt 1:18:25) o rođenju Gospoda; iz ovoga je jasno da je Isus bio začet od Jehove Boga a rođen od devojke Marije, tako da je Božansko bilo u Njemu, i to je bila Njegova duša. Pošto je, dakle, Njegova duša bila samo Božansko, iz toga sledi da je i Njegovo telo, ili Njegovo Ljudsko, isto tako moralo da postane Božansko; jer kad je jedno Božansko, to mora

da postane i drugo. Na ovaj način otac i sin su jedno, i Otac je u Sinu a Sin u Ocu, i sve što je Sinovo i Očevo je, a što je Očevo i Sinovo je, kao što i sam Gospod uči u Svojoj Reči.

Ovde je izložen red kojim je ujedinjavanje bilo izvedeno:

I Gospod je od večnosti Jehova.

II Gospod od večnosti, ili Jehova, uzeo je na Sebe Ljudsko da bi spasao ljude.

III On je učinio Božanskim Ljudsko pomoću božanskog u Sebi.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

37

IV On je učinio Božanskim Ljudsko (On je obožio Svoje čoveštvo) kroz iskušenja koja je na Sebi dozvolio.

V Puno ujedinjavanje Božanskog u Ljudskog u Njemu odigralo se pomoću muke na krstu, koja je bila poslednje iskušenje.

VI Uzastopnim koracima on je odbacio (odložio ljudsko od majke, a uzeo Ljudsko od Božanskog koje je bilo u Njemu, a to je Božansko Ljudsko, odnosno Sin Božiji.

VII Tako je Bog postao Čovek, kako u početnim tako i u poslednjim stvarima. A na drugom mestu On kaže: „I sad proslavi Ti mene, Oče, u Tebe samoga slavom koji imadoh u Tebe prije nego svijet postade“ (Jn 17:5). Ovde se misli na Gospoda od večnosti (večnoga Gospoda) a ne na Sina od večnosti (večnoga Sina); jer „Sin je Njegovo Ljudsko

koje je začeo Jehova Otac a rodila devojka Marija u određeno vreme, kao što je gore pokazano."

30. Da je Gospod od večnosti u stvari Sam Jehova, jasno je iz više mesta, od kojih ćemo navesti samo ova: „I reći će se u ono vrijeme: gle, ovo je Bog naš, njega čekasmo, i spašće nas; ovo je Jehova, njega čekasmo. Radovaćemo se i veseliti za njegovo spasenje" (Isa 25:9). Iz sledećeg mesta je očito da su ljudi upravo čekali Samog Jehovu: „Glas onoga u pustinji koji viče: pripravite put Jehovin, poravnite u pustoši stazu Bogu našem. I javiće se slava Jehovina, i svako tijelo će vidjeti. I evo, Gospod Jehovah ide u sili" (Isa 40:3, 5, 10; Mt 3:3; Mk 1:3; Lu 3:4). (Da ne bi bilo zabune: ovaj se prevod razlikuje od našeg Daničićevog prevoda, zato što je Daničić reč „Jehova" prevodio kao „Gospod" slijedeći pravilo Judejstva da se ime Jahve (Jehove) ne izgovara. Naime, u originalnom tekstu stoji napisano „Jehova" ali samo su suglasnici J H V naznačeni od te reči. Niko ne zna tačno kako se ta reč izgovarala, zato što su iznad te reči stavljani akcenti (koji su označavali i sad označavaju sugla-

Emanuel Svedenborg

38

snike) od reči GOSPOD, pa se i izgovaralo GOSPOD. Smatralo se da je to ime toliko sveto da se ne sme izgovoriti. Ono izražava najdublju dubinu Božanskog Bića koga niko i nikad ne može umom obuhvatiti. Svedenborg tvrdi da slova JHV koji zajedno sa pripadajućim suglasnicima znače „Ja sam onaj koji jesam" nisu slučajno baš ta

slova: ona se izgovaraju u dubini usta, naročito H, pa tako i glasovno sugeriraju dubinu i nesaznatljivost Božanstva. On tvrdi da su drevni Jevreji, dok još Masoreti nisu bili fiksirali izgovor samoglasnika pišući ih kao znakove iznad suglasnika, da su oni - naročito kod pevanja psalama - stavljali one samoglasnike koji su odgovarali njihovom bazičnom raspoloženju, tako izražavajući tugu, radost, poniznost, veru, dobro itd. Po njemu, samoglasnici A O U odgovaraju dobru, a E I istini. On tvrdi da je Hebrejski jezik bio najbliži pradrevnom jeziku kojim su još govorili ljudi pradevne Crkve, i da svaka reč, svaki znak u Starom Zavetu koji je ugalvnom pisan tim jezikom sadrži tajne koje su sasvim jasne anđelima Neba. Ne samo reči i znakovi, nego i oblici slova imaju nešto u sebi što predstavlja skrivene tajne. U nebu, postoji Sveto Pismo koje je pisano duhovnim jezikom, čije pismo dosta podseća na Hebrejski original Starog Zaveta. prim.prev.)

I ovde se Gospod naziva Jehovom koji treba da dođe. „Ja, Jehova učiniću da budeš zavjet narodu, vidjelo narodima. Ja sam Jehova i slave neću svoje dati drugome“ (Isa 42:6.8). „Zavjet narodu“ i „vidjelo narodima“ je gospod kao Čovek (Gospod u odnosu na svoje Ljudsko); a pošto je ovo od Jehove, i pošto je On postao jedno sa Jehovom, kaže se: „Ja Jehova to je moje ime, i moje slave neću dati drugome“, a to znači ne nikome drugome nego Sebi. Dati slavu, znači proslaviti, ili ujediniti sa Sobom.

„Gospod kojega tražite iznenada će doći u svoj

hram" (Mal 3:1). Pod „hramom“ se misli na hram Njegovog tela (Jn 2:19, 21).

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

39

„Istok (izvor) sa visine pohodio nas je“ (Lu 1:78).

„Istok sa visine“ je Jehova, ili Gospod od večnosti.

Iz onoga što je rečeno jasno je da se pod Gospodom od večnosti misli na Njegovo Božansko kao izvor koji je u Reči „Jehova“. A iz odlomaka koji će sad biti navedeni biće jasno da se pod Gospodom, a tako isto i pod Jehovom, posle proslavljanja Njegovog Ljudskog, misli na Božansko i Ljudsko zajedno, kao jedinstvo; i da se pod Sinom samim misli na Božansko Ljudsko.

31. II Večni gospod (Gospod od večnosti), ili Jehova, uzeo je na Sebe Ljudsko da bi spasio ljude. Ovo je potvrđeno Rečju u prethodnim poglavljima; a to, da čovek nije mogao da se spasi ni na koji drugi način, biće pokazano na drugom mestu. Da je uzeo na Sebe Čoveštvo, vidi se iz mesta u Reči gde se kaže da je On izašao od Oca, sišao s neba, i bio poslan u svet; kao iz ovih: „izidoh od Oca, i dođoh na svet“ (Jn 16:28). Zatim Jn 8:42; 16:27; 3:13; 6:33, 41, 50, 51; 3:31; 7:29. (Da biti „poslan od Oca na svet“ znači uzeti Čoveštvo, vidi ranije u br. 20).

32. III Da je učinio Božanskim Ljudsko od (pomoću) Božanskog u Sebi jasno je iz mnogih odlomaka u Reči, od kojih ću kao potvrdu navesti samo ove:

1. Ovo je izvedeno uzastopnim koracima: „Isus rastijaš e i jačaše u duhu, i punjaše se premudrosti, i

blagodat Božija bješe na Njemu" (Lu 2:40). „Isus napredovaše u premudrosti i u rastu i u milosti kod Boga i kod ljudi" (Lu 2:52).

2. Božansko je delovalo kroz Ljudsko, kao što duša deluje kroz telo: „Sin ne može ništa činiti sam od sebe, nego što vidi da otac čini" (Jn 5:19). Zatim Jn 8:28; 5:30; 12:49; 12:49; 14:10; 16:32.

3. Da Božansko i Ljudsko deluju kao jedna volja. „Sin ne može ništa da čini sam od sebe nego što vidi da Otac čini" (Jn 5:19), zatim Jn 5:21; 5:26; 17:7.

4. Da je Božansko bilo jedno sa Ljudskim (sjedinjeno sa njim), i da je Ljudsko bilo jedno sa Božanskim.

Emanuel Svedenborg

40

„Kada biste mene znali, znali biste i oca mojega; i odsele poznajete ga i vidjeste ga. Filip mu reče: Gospode, pokaži nam oca. A Isus mu reče: Toliko sam vrijeme sa vama i nijesi me poznao, Filipe? Koji vidje mene, vidje oca. Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i otac u meni?" (Jn 14:7-11) zatim Jn 10:37, 38; 17:21; 14:20; 10:29, 30; 3:35; 16:15; 17:10, 2; Mt 28:18.

5. Da treba gledati na Božansko Ljudsko (kod razmišljanja i molitve na pr. prim.prev.) „Da svi poštuju sina kao Oca što poštuju" (Jn 5:23) zatim Jn 8:19, 12:45; 14:7; 13:20.

Razloge je to što niko ne može da vidi Samo Božansko koje je nazvano „Otac"; može se samo videti

Božansko Ljudsko, jer Gospod je kazao:

„Boga niko nikada nije video: jedinorodni sin koji je u naručju očinom, on ga javi (objavi)“ (Jn 1:18) zatim Jn 6:46; 5:37. (Ovde je potrebno navesti šta Svedenborg kaže da je glavni razlog da se ne može „videti“ Otac nego samo Sin. Bez ovoga objašnjenja, učenje o Gospodu je nepotpuno: Naime, u Bogu postoji jedinstvo između Same Ljubavi (Božanske Ljubavi) i Same Mudrosti (Božanske Mudrosti) kao što postoji jedinstvo između Sunčeve topline i svtlosti. Ta Božanska Ljubav koja je u isto vreme i Božanska Volja označena je „Ocem“, jer je ona prapočetak, izvor, dok je Božanska Mudrost ili Božanska istina označena „Sinom“ jer ona otiče od Ljubavi, slično onome kod čoveka. Njegova mudrost ima izvor u njegovoj ljubavi. Dodir sa Samom Ljubavlju bez posredovanja Božanske Mudrosti uništio bi čoveka i svako stvorenje jer je ona toliko duboka i jaka da bez posredovanja Mudrosti niti što može da stvori niti da održi. Dakle, Mudrost je „posrednik“ po samoj prirodi stvari. Isus Hristos je taj „posrednik“, jasno je kao dan, a u Njemu su Bog i Čovek jedno isto.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

41

U Nebeskim Tajnama kaže se da je Božanska Ljubav toliko snažna jer je ona Samo Božansko, da je stvaranje počelo „dalje“ od Božanskog, to jest da postoje „pojasevi“ nestvaranja pre prvog „pojasa“

stvaranja. Sveto Pismo je Božanska Mudrost prilagođena čovekovom stanju u kome se on nalazio u razna vremena od pada pradrevne (adamske) crkve pa do Dolaska Pomazanika. U svojoj suštini ona je Božanska Mudrost, pri čemu njeno slovo ili prirodno značenje služi kao osnova i potpora dubljih značenja, od kojih se jedno odnosi na obnovu i preporod ljudske duše koja je zaražena zlom, a drugi, dublji, na proces proslavljanja Ljudskog u Bogu, koji je sjediniviši svoje Ljudsko (ono koje je oduvek imao i koje je forma Božanska po kojoj je zamišljen i stvaran sam čovek) sa svojim Božanskim stekao jednu „dodatnu“ snagu (additimentum) da pomaže čoveku i da ga duhovno preporodi. prim.prev.)

6. Pošto je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim od (pomoću) Božanskog u Samom Sebi, i pošto treba prilaziti Ljudskom koje je Sin Božiji, to mi moramo da verujemo u Gospoda koji je i Otac i Sin.

Ovo je jasno iz sledećih odlomaka: „A koji Ga primiše, dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u Njegovo Ime (Jn 1:12) zatim Jn 3:15; 3:16, 18, 36; 6:33, 35, 40, 28, 29, 47; 7:37, 38; 8.24; 11:25, 26; 12:46; 8:12; 12:46, 36; 5:25; 15:4, 5; 14:20, 6.

(I ovde treba dodati da je Novo Hrišćanstvo, koje je objavljeno u spisima E. Svedenborga, radikalno odstupilo od uskih crkvenih shvatanja o spasavajućoj karakteristici Hrišćanstva. Obično se smatra da

oni koji nisu prihvatili Isusa Hrista kao Spasitelja nisu dostojni da budu „spašeni“. Pod verovati u Ime Isusa Hrista, Nova Crkva podrazumeva verovanje u one duhovne kvalitete koji su predstavljeni imenom *Emanuel Svedenborg*

42

Isus Hristos. A u te kvalitete može da veruje pripadnik svake religije, pa čak i „divlja“ (ukoliko takva kategorija zaista postoji), jer se Bog otkriva kao moralni zakon u nama i u svakome, ko čak nije čuo ni za jednu svetsku religiju. Istina je da Hrišćanska religija nosi najviše istina, pored opasnih i brojnih zabluda, o tajnama vere, pa su zato hrišćani u većoj svetlosti u nevidljivom svetu nego ostali. Međutim, svaki čovek koji po zakonima moralnog života koji su mu poznati živi DOBRIM životom verujući u Božanstvo, na putu je da prizna Božanske istine, a pre svega da je Isus Hristos bio večni Bog koji se rodio kao Čovek, i da On vlada i Nebom i Zemljom. Pod „verovati u Njegovo Ime“ treba, dakle, razumeti oslanjanje na Božansku istinu koja vodi Božanskom dobru, kako bi čovek „bio u ljubavi Božijoj“, a to znači kako bi čovek voelo ljude onom ljubavlju (na svom stepenu savršenstva) kojom ih sam Bog voli. Tako čvoek „ulazi u božiju volju“, vezujući se sa Večnim Bogom koji je Večna i Savršena Ljubav kroz isusa Hrista koji je Božanska Mudrostr i Istina. prim.prev.)

Na ovim kao i svim ostalim mestima gde je pomenut „Otac“, podrazumeva se Božansko koje je bilo u Gospodu od začeca. Prema Nauku (Doktrini) Hrišćanske vere, ovaj odnos bio je kao odnos između duše i tela kod čoveka. Samo Ljudsko od ovoga Božanskog je Sin Božiji. Sada, pošto je ovo Ljudsko učinjeno Božanskim da bi se čovek sačuvao od prilaženja samo Ocu i tako sačuvao od razdvajanja Oca od Gospoda u mislima, veri, a tako i u bogoštovlju, jer je Gospod učio da su On i Otac jedno; da je Otac u Njemu, i On u Ocu; da svi treba da ostanu u Njemu; i da niko ne dolazi Ocu osim kroz Njega, stoga je On učio da mi moramo da verujemo u Njega, i da se čovek spašava kroz veru koja je k Njemu upravljena.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

43

Mnogi u Hrišćanstvu ne mogu da shvate činjenicu da je u Gospodu Ljudsko postalo Božansko, a glavni uzrok tome je to, da oni o čoveku misle samo kao o materijalnom telu, a ne misle o njegovom duhovnom telu. Međutim, istina je, da svi anđeli (koji su duhovni) jesu isto tako ljudi u potpunoj formi, i šta više, celo Božansko koje proističe od Jehove Boga, od njegovih početaka u Nebu pa do završetaka na ovom svetu, naginje ka ljudskoj formi. (Vidi delo Nebo i Pakao br. 73.77, 453.460). (Svedenborgu se prebacuje da je od anđela napravio ljude i da je od Boga napravio čoveka itd. Međutim, ovo je zlonamerna simplifikacija njegovog tumačenja koje se, istina, kosi sa nekim hrišćanskim

verovanjima - kao uskrsnuće ovog smrtnog tela u njegov prvobitni oblik, u Poslednji sud na ovoj zemlji koji će imati fizički karakter, o fizičkoj vatri u Paklu itd, ali koje potvrđuje suštinska verovanja Hrišćana dajući im mnogo dublje značenje i univerzalni karakter. prim.prev.)

33. IV Gospod je učinio Svoje Ljudsko Božanskim pomoću iskušenja koja je pripustio k Sebi, i pomoću neprestanih pobeda nad njima. O ovome je ranije bilo reči u br. 12-14; čemu ću dodati samo ovo: Iskušenja nisu drugo do borbe protivu pakla. [ta više, kod onih koji prolaze kroz duhovna iskušenja, prisutni su zli duhovi iz pakla, koji uvode ta iskušenja. Pojedinaac nije svestan da zli duhovi unose iskušenja; pa ipak, da oni to čine, bilo mi je dato da saznam iskustvom. To je razlog da je čovek izvučen iz pakla i izdignut u nebo onda kada uz pomoć Gospoda pobeđuje u iskušenjima; to je u isto vreme i razlog da čovek postaje duhovan, dakle i anđeo, pomoću iskušenja, odnosno borbe protiv zala. Međutim, Gospod se borio Svojom vlastitom snagom protiv svih paklova, te je potpuno nad njima zagospodario, i potčinio ih; i pošto je On u isto vreme proslavio svoje Ljudsko, On ih drži u vlasti zauvek.

Jer pre nego je Gospod na svet došao, paklovi su bili toliko narasli da su počeli da kuže čak i anđele u

Emanuel Svedenborg

44

Nebu, a tako isto i svakog čoveka koji je dolazio na svet ili odlazi sa sveta. Uzrok ovakvog porasta paklova bio

je potpuno pustošenje crkve i - kao posledica prevaga idolopoklonstva koje je učinilo da su ljudi ovoga sveta bili u samim obmanama i zlima; jer paklovi su (postali) od ljudi. Otuda dolazi da nijedan čovek ne bi mogao a bude spašen, da Gospod nije došao na svet.

O ovim Gospodovim borbama mnogo govore Davidovi Psalmi i Prorci a sasvim malo Jevanđelisti. Upravo su ove borbe bile iskušenja koja je izdržao Gospod, od kojih je poslednje bilo patnja na krstu. I upravo zbog njih (tih borbi) Gospod je nazvan Spasiteljem i otkupiteljem. U crkvi se toliko zna, da se veruje da je Gospod pobedio smrt ili „\avola“ (odnosno pakao) i da je pobednički uskrsnuo, i da bez Gospoda nema spasenja. Da je Gospod uz to proslavio Svoje Ljudsko, i tako postao Spasitelj, Otkupitelj, Obnovitelj i Preporoditelj zauvek, biće pokazano uskoro.

Kroz ove borbe ili iskušenja Gospod je postao naš Spasitelj, kao što je ranije pokazano u br. 12-14; uz to pomenimo ovo mesto kod Isaije: „Jer je dan od osvete u srcu mom, i dođe godina da se moji iskupe. I izgazih narode u gnevu svom, i opojih ih jarošću svojom. I bi im spasitelj“ (63:4, 6, 8) (Ovo poglavlje govori o Gospodovim borbama.)

Tako isto ovo mesto u Davidovom Psalmu: „Vrata! Uzvisite vrhove svoje, uzvisite se vrata vječna! Ide car slave. Ko je taj car slave? Jehova krepak i silan, Jehova silan u boju.“ (Ps 24:7, 8) I ovde se radi o Gospodu.

34. V Puno sjedinjavanje Božanskog i Ljudskog u

Gospodu postignuto je patnjom na krstu, koja je bila poslednje iskušenje. Ovo smo pokazali u jednom ranijem poglavlju, iz kojega se vidi da je Gospod došao na svet da bi pokorio paklove i proslavio Svoje Ljudsko, i da je patnja na krstu bila poslednja borba, pomoću koje je On potpuno savladao paklove, i potpuno proslavio Svoje

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

45

Ljudsko. Tako, pošto je patnjom na krstu potpuno pobedio paklove i proslavio Svoje Ljudsko (a to znači sjedinio ga sa Svojim Božanskim, i tako učinio da i Njegovo Ljudsko bude Božansko), sledi da je On Jehova i Bog kako u pogledu Božanskog tako i Ljudskog. I stoga je On na mnogim mestima u Reči nazvan Jehovom, Bogom, Svecem Izrailjevim, Otkupiteljem, Spasiteljem, i Tvorcem.

Kao na ovim mestima: „Marija reče: Veliča duša moja Gospoda, i obradova se duh moj Bogu SPASITELJU mojemu“ (Lu 1:46, 47) zatim Lu 2:20, 11; Jn 4:42; Isa 41:14; 43:1, 3, 14, 15; 45:11; 48:17; 49:26; 59:20; 60:16; 49:5; Ps 19:14; 78:35; Isa 44:24; 47:4; 54:8; Jer 50:34; Ps 130:7, 8; 2 Sam 22:2, 3; Isa 49:7; 45:14, 15; 44:6; 43:11; 45:21; Osija 13:4; Isa 45:21, 22; 54:5.

Iz ovih odlomaka može da se vidi da se Gospodovo Božansko naziva „Ocem“ (a ovde Jehovom i Bogom), a da se Božansko Ljudsko naziva „Sinom“ (ovde Otkupiteljem i Spasiteljem, a isto tako i Tvorcem što znači Onoviteljem i Preporoditeljem); i da su jedno. Jer ne samo da se pominje Jehova, Bog, Svetac Izrailjev Otkupitelj i

Spasitelj, nego se koristi i izraz „Jehova otkupitelj i Spasitelj, i izraz „Ja sam Jehova Spasitelj, i nema drugog osim mene“. Iz ovoga je očigledno da su Božansko i Ljudsko u Gospodu jedna Ličnost (Osoba); i da je Njegovo Ljudsko tako isto Božansko. Jer Otkupitelj i Spasitelj sveta nije niko drugi nego Gospod kao Bogočovek (kao Božansko Ljudsko), i to je ono što se naziva Sinom. Pored toga, otkupljivanje i spašavanje su vlastiti atributi Njegovog Ljudskog, koji se nazivaju zasluga i pravda; jer Njegovo Ljudsko je podnelo iskušenja i muku na krstu; dakle, pomoću Svog Ljudskog On je izveo spasenje i otkupljenje. (ovde treba dodati da je Svedenborg na drugim mestima naveo i ovaj razlog da je Bog uzeo na sebe Ljudsko: Zli duhovi koji su pretili uništenjem ljudskom rodu ne mogu da se približe Bogu odnosno Samom Božanskom, iako to više žele od svega,

Emanuel Svedenborg

46

kako bi ga uništili. A da bi ih savladao, Bog je morao da im priđe, odnosno da učini da oni Njemu priđu i da Ga napadnu. To je postignuto na taj nači, što se Bog „pokrio“ Ljudskim, i to prvo onim koje oduvek ima a zatim onim koje je uzeo od ljudskog roda preko majke. Zli duhovi, dakle paklovi, su Ga uvodili u iskušenja u kojima je On uvek pobeđivao ali je pri tome uvodio red u paklove, i onemogućio ih da deluju na ljude više nego što je korisno za čoveka, koji mora da prođe kroz iskušenja da bi se obnovio i preporodio. prim.prev.)

Dakle, pošto se u Njemu Božansko ujedinilo sa Ljudskim, što je bilo kao duša i telo kod čoveka (prema Doktrini Hrišćanskog sveta), sledi da je Gospod Jehova i Bog i u pogledu Božanskog i u pogledu Ljudskog. To je razlog da su s jedne strane Jehova i Svetac Izrailjev Otkupitelj i Spasitelj, a s druge da su Otkupitelj i Spasitelj Jehova, kao što može da se vidi iz ranije iznesenih odlomaka. Tako se kaže: Hristos Spasielj (Lu 2:11; Jn 4:42); „Jehova Svetac Izrailjev Spasitelj i Otkupitelj“ (Isa 41:14; 43:3; 48:17; 49:7; 54:5) zatim Isa 44:6; 47:4; 63:16 Ps 19:14; 130:7, 8; Sam 22:2, 3; Isa 43:11; 44:6; 45:14, 15, 21, 22; Osija 13:4).

35. VI Uzastopnim koracima Gospod je odložio (odbacio) ljudsko koje je uzeo od majke, a uzeo na Sebe Ljudsko koje je poticalo od Božanskog u njemu, koje je Božansko Ljudsko (Bogočoveštvo) i koje je Sin Božiji. Poznato je da je u Gospodu bilo i Božansko i Ljudsko: Božansko od Jehove Oca a ljudsko od devojke Marije. Otuda, On je bio i Bog i Čovek, imajući Božansku suštinu a ljudsku prirodu; Božansku suštinu od Oca, a ljudsku prirodu od majke; dakle, bio je jednak Ocu po Božanskom a manji od Oca po ljudskom. Takođe je poznato da ova ljudska pridoda nije bila pretvorena (transmutirana) u Božansku suštinu, niti je bila s njom pomešana, jer ovo se uči u Nauku Vere koji se naziva Atanazijansko verovanje (Credo ili Veruju). Jer ljudska priroda ne može da

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

se pretvori u božansku suštinu, niti može njom da se pomeša (Ranije sam u jednom dodatku izneo Svedenborgov odgovor teologu Hartliju, u kome se izričito vodi računa između Božanskog Ljudskog koje Božanstvo ima u sebi, po kome je stvaran i svet i čovek kao kruna stvaranja, i „ljudskog“ ljudskog odnosno ljudskog koje potiče od ljudskog roda koje je nasledio od ljudskog roda preko majke. Bog u Hristu je proslavio (to jest ujedinio sa Svojom Suštinom) ono prvo odnosno Božansko Ljudsko koje se kod Svedenborga najčešće naziva samo Ljudsko (Humanum) sa velikim početnim slovom a ne nikako materinsko ljudsko, koje je - naravno - bilo brižljivo izabrano kako bi svojom relativnom čistinom bilo moguć prijemnik Božanskog Ljudskog. Međutim, ovo materinsko ljudsko Gospod je postupno odbacivao, da bi na kraju postao samo i čisto Božansko Ljudsko (Bog-čovek) prim.prev.)

Naša doktrina (shvatanje), u saglasnosti sa istim verovanjem, jeste da je Božansko uzelo na sebe Ljudsko, odnosno da se ujedinilo sa Njim, kao duša sa telom, tako da nisu bile dve nego jedna Osoba. Iz ovoga sledi da je Gospod odbacio ljudsko od majke, koje je u sebi bilo kao i Ljudsko nekog drugog čoveka, i tako materijalno, a da je uzeo (ujedinio se) Ljudsko od Oca, koje je u sebi bilo kao i Njegovo Božansko, a to znači supstancijalno, tako da je i Ljudsko postalo Božansko. Eto zbog čega Proroci u Reči Gospoda u odnosu na Ljudsko nazivaju Jehovom, i Bogom; a jevanđelisti (ga nazivaju) Gospodom,

Bogom, mesijom, ili Hristom, kao i Sinom Bo-
žijim u kojega moramo verovati, i kroz kojega ćemo biti
spašeni. (Među Svedenborgovim sledbenicima vodila se
diskusija o tome šta se zapravo dogodilo sa zemaljskim
telom Isusovim. Prevagnulo je mišljenje da je i telo pretvoreno
u Božansku suštinu, jer Svedenborg uvek kaže
da je Gospod ustao sa celim svojim telom, za razliku od
čoveka koji se u duhovom svetu budi u svom duhovnom
Emanuel Svedenborg

48

ili supstancijalnom telu. To je zato što čovek nikad ne
ostaje bez greha koji je - istina odbačen na periferiju -
dok je novi čovek koji je stvoren od Hrista u središtu;
kao i zato što je jedino Isus Hristos pobedio greh do
kraja. To je bilo moguće stoga što je on mogućnost da
greši nasledio samo s jedne strane i to sa majčine, dok
je po ocu on nije nasledio tu naklonost, jer je Otac kao
Bog bezgrešan (prim.prev.)

Kako je od Svog rođenja Gospod imao jedno ljudsko
od majke, i kako je uzastopnim koracima to odložio,
to sledi da je dok je bio na svetu On prolazio kroz dva
stanja, jedno koje se zove stanje poniznosti ili praznine,
a drugo stanje proslavljanja ili jedinstva sa Božanskim
koje se naziva Otac.

Bio je u stanju poniznosti u vreme i u stepenu u
kome je bio u ljudskom od majke; a u stanju proslavljanja
u vreme i u stepenu u kome je bio u Ljudskom
od Oca. U stanju poniznosti On se molio Ocu kao nekome

drugome; ali u stanju proslavljivanja govorio je sa Ocem kao sa Samim Sobom. U ovom stanju On je rekao da je Otac u Njemu i On u Ocu, i da su Otac i On jedno. A u stanju poniznosti On je prolazio kroz iskušenja, i podneo krst, i molio se Ocu da Ga ne ostavi. Jer Božansko ne može da bude kušano niti može da strada na krstu. Iz ovoga što je rečeno jasno je da je pomoću iskušenja i stalnih pobeda nad njima, kao i mukom na krstu koja je bila poslednje iskušenje, Gospod potpuno pobedio paklove, i potpuno prosalvio Svoje Ljudsko, kao što je ranije pokazano.

Gospod je odbacio ljudsko koje je uzeo od majke, a uzeo Ljudsko od Božanskog u Sebi nazvanog Otac, kao što je jasno iz činjenice da kad god se obraćao Svojoj majci neposredno, On je nije nazvao majkom nego ženom. Samo tri puta čitamo kod Jevanđelista da se obratio ili govorio o njoj, dvaput nazivajući je ženom, a jednom ne priznajući je Svojom majkom. O ove dve pri-

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

49

like čitamo kod Jovana. „I kad nesta vina, reče mati Isusova njemu: nemaju vina. Isus joj reče: što je meni do tebe ženo? Još nije došao moj čas.“ (2:3, 4). „A Isus vidjevš i mater i učenika koga ljubljase gdje stoji reče materi svojoj: ženo, eto ti sina! Potom reče učeniku: eto ti matere!“ (19:26, 27). A jednom prilikom nije je priznao, kod Luke: „I javiše mu govoreći: mati tvoja i braća tvoja stoje napolju, hoće da te vide. A on odgovarajući

reče im: mati moja i braća moja oni su koji slušaju riječ Božiju i izvršuju je" (8:20; Mt 12:46-49; Mk 3:31-35).

Istina je da se Marija naziva Njegovom majkom, ali ne iz Njegovih usta.

U vezi sa ovim, treba pomenuti i činjenicu da Gospod nije priznavao da je sin Davidov. Jer kod Jevanđelista čitamo: „I kad se sabraše fariseji, upita ih Isus govoreći: šta mislite za Hrista, čiji je sin? Rekoše mu: Davidov. Reče im: kako dakle David njega duhom naziva Gospodom govoreći: Reče Gospod Gospodu mojemu:

sjedi meni s desne strane, dok položim neprijatelje tvoje podnožje nogama tvojim. Kad dakle David naziva njega Gospodom, kako mu je sin? I niko mu ne mogaše odgovoriti riječi". (Mt 22:41.46; Mk 12:35.37; Lu 20:41-44; Ps 110:1). Iz ovoga je jasno da Gospod u vezi sa

proslavljenim Ljudskim nije ni Marijin ni Davidov sin.

Kakvo je Njegovo proslavljeno Ljudsko, to je On pokazao Petru, Jakovu i Jovanu kada se pred njima preobrazio:

„I zasja se lice Njegovo kao sunce a haljine Njegove postadoše bijele kao snijeg; i gle, glas iz oblaka govoreći: Ovo je moj ljubljeni sin, koji je u Mojoj volji, Njega slušajte (Mt 17:1-8; Mk 9:1-8; Lu 9:28-36).

Jovan je video Gospoda kome je lice sijalo kao sunce u sili (Otkr. 1:16).

Da je Gospodovo Ljudsko bilo proslavljeno, jasno je iz onoga što se kaže o Njegovom proslavljanju kod Jevanđelista: „Dođe čas da se proslavi sin čovečiji. Isus reče: Oče! Proslavi ime svoje! Tada glas dođe s neba: i

proslavio sam i proslaviću opet." (Jn 12:23, 28). Zato što je Gospod bio proslavljen uzastopnim koracima, rečeno je: Proslavio sam i opet ću proslaviti. Još kod istog Jevanđeliste: „Kad Juda izađe, onda Isus reče: sad se proslavi sin čovečiji, i Bog se proslavi u njemu. Ako se Bog proslavi u njemu, i Bog će njega proslaviti u Sebi" (Jn 13:31, 32) kao i Jn 17:1, 5; i Lu 24:26.

Razlog da je Gospod kazao: „Bog se proslavi u njemu" i „Bog će njega proslaviti u Sebi", kao i „proslavi sina svojega da i sin proslavi Tebe", jeste u tome, što je sjedinjavanje bilo uzajamno, Božanskog sa Ljudskim i Ljudskog sa Božanskim. U vezi sa ovim On je rekao: „Ja sam u Ocu i Otac je u Meni" Jn 14:10; i „Moje sve je Tvoje, i Tvoje Moje" Jn 17:10; tako je ujedinjenje bilo potpuno. Tako je sa svakim sjedinjavanjem - ukoliko nije uzajamno, ono nije potpuno. Takvo treba da bude i sjedinjavanje Gospoda sa čovekom, i čoveka sa Gospodom, kao što On uči: „Ostanite u Meni, i Ja u vama; koji bude u Meni i Ja u njemu, rodiće rod mnogi" (Jn 15:4, 5). (Ovde treba dodati da Svedenborg na mnogim mestima ističe razliku između ujedinjenja između Božanskog Ljudskog i Samog Božanskog i Gospodu s jedne strane, i sjedinjavanja Gospoda sa čovekom. Prvo je savršeno i potpuno, takoreći bez ostatka jer ništa grešno i smrtno nije preostalo u plodu toga jedinstva - Proslavljenom Božanskom Ljudskom. Drugo je na mnogo nižem stepenu,

jer se radi o čoveku, kada se nasledno zlo uklanja ali ne iskorenjuje. Ta veza se zove POVEZIVANJE (Conjunctio) a ne sjedinjavanje. prim.prev.)

Pošto je Gospodovo Ljudsko bilo proslavljeno, a to znači postalo Božansko, On je uskrsnuo posle smrti na treći dan čitavim Svojim telom, što se ne događa nijednom čoveku, jer čovek ustaje samo kao duh (posle smrti) a ne kao telo. (Dodajmo ovde da naš autor vrlo detaljno govori o prirodi duha u kome se čovek nađe posle smrti: on ima telo, ali ono nije materijalno nego supstancijal-
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

51

no, kako ga on zove. Ono ima isti oblik, i ista čula kao materijalno telo, ali je prilagođeno novim uslovima života i razvoja. prim.prev.) Da bi ljudi znali i da niko ne bi sumnjao, da je Gospod uskrsnuo sa celim Svojim telom, On je to ne samo rekao kroz usta anđela kod groba, nego Se je i pokazao učenicima u Svom ljudskom telu, rekavši im kad su poverovali da vide duha: „Vidite ruke moje i noge: ja sam glavom; opipajte me i vidite; jer duh tijela i kostiju nema kao što vidite da ja imam“. (Lu 24:39, 40; Jn 20:20); isto kod Jn 20:27, 28.

Da bi im pokazao da nije duh nego Čovek, Gospod je rekao učenicima: „Imate li ovdje što za jelo? A oni mu dadoše komad ribe pečene, i meda u saću. I uzevši izjede pred njima“ (Lu 24:41-43). Pošto Njegovo telo više nije bilo materijalno, nego Božansko supstancijalno, došao je učenicima kad su vrata zatvorena (Jn 20:19-26);

i pošto su Ga videli, postao je opet nevidljiv (Lu 24:31). Pošto je bio takav, Gospod je bio uzdignut, pa je „sedeo o desnu stranu Boga“; kao što čitamo „I kad ih blagosiljaše, otstupi od njih i uznosaše se na nebo“ (Lu 24:51).

„A Gospodo pošto im izgovori, uze se na nebo i sjede Bogu s desne strane“ (Mt 16:19). „Sedeti s desnu stranu Boga“ znači božansku svemoć.

Pošto je Gospod uzašao na nebo, i seo s desne strane Boga (čime je označena božanska svemoć) sa Božanskim i Ljudskim ujedinjenim u jedno, to sledi da je Njegova ljudska supstancija ili suština upravo onakva kakva je Njegova Božanska supstancija ili suština. Ako bismo drugačije mislili, značilo bi kao da mislimo da je Njegovo Božansko bilo uzneto na nebo i sedelo na desnu stranu Boga, a ne i Njegovo Ljudsko zajedno, što bi bilo protivno Pismu, kao i Hrišćanskoj Doktrini (Nauku), koja kaže da je u Hristu Bog i Čovek kao duša i telo, i da bi bilo suprotno zdravom razumu odvajati ih. Na ovo sjedinjavanje Oca sa Sinom, ili Božanskog sa Ljudskim, misli se na sledećim mestima: „Iziđoh od Oca, i

Emanuel Svedenborg

52

dođoh na svet; i opet ostavljam svijet i idem k Ocu“ (Jn 16:2), zatim Jn 7:33; 16:5; 17:11; 20:17) zatim Jn 6:62 i 3:13. Svaki čovek koji je spašen uzdiže se na nebo, ali ne od sebe. On se uzdiže s Gospodovom pomoću. Samo se Gospod uzdigao sam od Sebe.

36. VII Tako Bog postade Čovek, kako u prvim

tako i poslednjim stvarima. U delu „Nebo i Pakao“ donekle je bilo pokazano da je Bog Čovek, i da je svaki anđeo i svaki duh čovek od Boga (po Bogu), a ovo će još jednom biti pokazano u delu „Anđeoska Mudrost“.

Od početka, Bog je bio Čovek u prvim stvarima, ali ne i u poslednjim. (pod „prvim stvarima“ - prima i „poslednjim stvarima“ - ultima, misli se na najviše ili najsavršenije supstancije ili kvalitete, s druge strane na najniže ili najsavršenije supstancije ili kvalitete; kod čoveka „prve stvari“ bio bi Božanski plan po kome je čovek sazdan, čovekovo najunutrašnjije biće u kome obitava Bog, čovekov um koji može da se uzdigne iznad želja i prohteva tela i da ga savlada, a „poslednje stvari“ bile bi čovekovo materijalno telo kao i svi prohtevi i nagoni vezani za opstanak i produžetak toga tela koga jedinke i kao člana jedne vrste. prim.prev.) Ali kad je Gospod primio na sebe Ljudsko na svetu, On je postao Čovek i u poslednjim stvarima. Ovo sledi iz onoga što je već utvrđeno, a to je da je Gospod sjedinio Svoje Ljudsko sa svojim Božanskim, i tako stvorio Svoje Božansko Ljudsko (Bogočoveštvo). Upravo se zbog ovoga gospod naziva prvim i poslednjim, početkom i krajem, Alfom i Omegom:

„Ja sam alfa i omega, početak i svršetak, govori Gospod, koji jest, i koji bješe, i koji će doći, Svedržitelj“

otkr. 1:8, 11. Kad je Jovan ugledao Sina Čovečijeg po sred sedam svećnjaka, pao je k Njegovim nogama kao mrtav; ali je On stavio na njega Svoju desnicu, rekavši, Ja sam prvi i poslednji (Otkr. 1:13, 17, 2:8; 21:6). Zatim

Otkr. 22:12, 13 i Isaija 44:6; 48:12.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

53

VIII

GOSPOD JE SAM BOG OD KOGA I O KOME

JE REČ NAPISANA

37. U prvom poglavlju smo pokušali da pokažemo da celo Sveto Pismo govori o Gospodu, i da je Gospod Reč. To želimo sada da potvrdimo navodeći mesta u Reči u kojima se Gospod naziva Jehovom, Bogom Izrailjevim i Jakovljevim, Svecem Izrailjevim, Gospodom i Bogom; a tako isto i Kraljem, Pomazanikom Jehovinim, i Davidom. Možda treba da prvo pomenem da mi je bilo dopušteno da pređem kroz sve Proroke i kroz Davidove Psalme, te da ispitam svaki stih i da vidim o čemu se u njima radi, pa sam video da su ovo jedini predmeti o kojima se u njima govori: crkva koja se ponovo podiže i koju će Gospod da podigne; dolazak, borbe, proslavljanje, otkupljanje, i spašavanje; o Gospodu, o nebu koje je od Njega; i, zajedno sa ovim, o onome što je suprotno. Pošto su sve ovo dela Gospodova, to je jasno da je celo Sveto Pismo o Njemu, i da je stoga Gospod Reč.

Međutim, ovo mogu da vide samo oni koje Gospod prosvetli, i koji znaju duhovni smisao Reči. Svi anđeli neba znaju ovaj smisao, pa stoga kada se Reč čita, oni je tako razumeju. Jer duhovi i anđeli su stalno kod čoveka, i pošto su oni duhovni, to oni razumeju duhovno sve ono što čovek razume prirodno (na prirodni način prim.

prev.). Da je celo Sveto Pismo o Gospodu, može da se vidi - iako vrlo nejasno, iz onih mesta u Reči koja sam naveo u prvom poglavlju (br.1-6), kao i iz onih mesta o Gospodu koja ću sada navesti, da bih pokazao kako se često On naziva Gospodom (to jest Jehovom), i Bogom; a iz kojih je očito da je upravo On govorio kroz proroke, i o kome se svuda kaže „Jehova reče“ i „Reči Jehovine“. Da je Gospod postojao i pre Njegovog dolaska na svet, jasno je iz ovih mesta: (Jovan Krstitelj je rekao o *Emanuel Svedenborg*

54

Gospodu): „On je onaj koji će doći za mnom, koji bješe preda mnom; kome ja nijesam dostojan odriješiti remena na obući njegovoj. Ovo je onaj za koga ja rekoh: za mnom ide čovjek koji preda mnom postade, jer prije mene bješe.“ (Jn. 1:27, 30); zatim Otkr 11:16, 17); Miha 5:2. Isto se vidi i iz Gospodovih reči kod Jevanđelista: da je On „pre Avrama“, da je On imao slavu kod Oca „pre nego svet postade“, da je „došao od Oca“, i da je „Reč u početku bila kod Oca“, da je „Bog bio Reč“, i da je ova „postala telo“.

Gospod se naziva „Jehovom“, zatim „Bogom Izrailjevim i Jakovljevim“, „Svecem Izrailjevim“, zatim Bogom, Gospodom i Carem, Jehovinim Pomazanikom, i Davidom, što je očito iz mesta koja će sada biti navedena.

38. Da je Gospod nazvan Jehovom, očito je iz ovih mesta: „Ovako veli Jehova koji te je stvorio, Jakove, koji te je sazdao, Izrailju: ne boj se, ja te otkupih. Jer ja

sam Jehova, tvoj Bog, Svetac Izrailjev, tvoj Spasitelj.“
(Isa 43:13) zatim i stih 15, pa gl. 45:11, 15; 49:26;
60:16; 49:5; Ps 19:14; itd (Izostavljen veliki broj mesta
gde se vidi da se Gospod naziva Jehovom prim.prev.) U
ovim odlomcima Jehova se naziva Otkupiteljem i Spasiteljem;
i kako je Gospod jedini Otkupitelj i Spasitelj, to
je On taj koga (Sv. Pismo) naziva Jehovom, i iz ovih
mesta jasno je da je Gospod Jehova odnosno da je Jehova
Gospod: Izići će palica iz korena Jesejeva itd. Isa
11:1, 2. I kazaće se u onaj dan: Ovo je naš Bog, i na
Njega smo čekali, radovaćemo se Njegovom spasenju
(Isa 25:9), itd. Kao i iz mnogo drugih mesta gde se pominje
dan Jehovin, za koji se kaže da je velik i da je
blizu; kao Jez. 30:3; Joilo 2:11; Amos 5:18, 2; Zah. 1:7,
14, 15, 18.

39. Da se Gospod naziva Bogom Izrailjevim, i Bogom
Jakovljevim, jasno je iz ovih mesta: „Mojsije uze
krv, i poškropi njom narod, i reče, Gle, krv zaveta koji
Jehova s vama sklapa... I oni ugledaše Boga Izrailjeva;
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

55

jer On pohodi i otkupi Svoj narod“ (Izlazak 14:8, 10)
itd na ovim mestima Mat. 15:31; Isa 29:23; Ps. 114:7.

40. Da se Gospod naziva Svecem Izrailjevim, jasno
je iz ovih mesta: „Ja sam Jehova tvoj Bog, Svetac Izrailjev,
tvoj Spasitelj“ (Isa 59:7 itd.). I mnoga druga mesta.
Pod Svecem Izrailjevim misli se na Gospoda u odnosu
na Božansko Ljudsko; jer anđeo Gavriilo rekao je Mariji:

To Sveto koje ćeš roditi nazvaće se Sinom Božijim (Luka 1:35). Da je Jehova isto što i Svetac Izrailjev, iako su to dva naziva, vidi se u odlomcima koji su napred navedeni gde se kaže da je Jehova Svetac Izrailjev.

41. Da se Gospod naziva Gospodom i Bogom, jasno je iz velikog broja mesta, a kad bi se sva navela, ona bi ispunila stranice. Navašćemo samo ova: Kad je Toma po Gospodom nalogu pogledao Njegove ruke i dodirnuo Njegove rane, rekao je, Moj Gospod i moj Bog (Jovan 20:27, 28. itd.). A ovo se vidi i iz toga što su (ljudi) pred Njim padali na lice, i što su Mu se klanjali. Mat. 9:18; 14:33; 15:25; 28:9; Marko 1:40; 5:22; 7:25; luka 17:15; Jovan 9:38.

Gospodu se klanja i u nebu, kao što čitamo u Otkrovenju: Dvadeset i četiri starešine padoše ničice pred Njim koji sjedaše na prestolu, i klanjahu Mu se koji živi u veke vekova, i baciše svoje krune pred prestolje. Otkr. 4:2, 3, 10; zatim Otkr 5:1, 3, 5-8, 14.

42. Gospod se naziva Carem, i Pomazanikom. Ovo je stoga što je On Mesija ili Hristos; a Mesija, ili Hristos označavaju Cara i Pomazanika. Otuda se Reči Gospod naziva Carem; a isto tako i Davidom koji je bio car Judin i Izrailjev. Da se Gospod naziva Carem i Pomazanikom Jehovinim, jasno je iz mnogih mesta u Reči. Zbog toga se u Otkrovenju kaže: Jagnje će ih pobediti: jer On je Gospodar nad gospodarima, i Car na carevima. Otkr. 17:14; I zato što se Gospod naziva Carem, nebo i Crkva nazivaju se Njegovim Carstvo, a Njegov Dolazak na svet

naziva se jevanđeljem (blagom vešću) o carstvu.

Emanuel Svedenborg

56

Da se Nebo i Crkve nazivaju Njegovim Carstvom, vidi se kod Mateje 12:28; 16:28; Marka 1:14, 15; 9:1; 15:43 itd. A kod Danila: Bog će podići carstvo, koje nikad neće proći... Ono će porušiti i raskomadati sva druga carstva, a ono će ostati za vavek. Dan. 2:44. a tako isto kod Danila u gl. 7:13, 14, 27. Da se Njegov Dolazak naziva jevanđeljem o carstvu, može da se vidi kod Mateje 4:23; 9:35; 24:14.

43. Gospod se naziva Davidom. Ovo je očito iz sledećih mesta: Toga dana... služiće Jehovu svog Boga, i Davida svog Cara, kojega ću im podići. Jer 30:8. I postaviću im Pastira, i On će ih pasti, moj sluga David. Jez. 34:23 zatim kod Isa. 55:3,4; Amos 9:11; Zah. 12:8.

44. Onaj ko zna da se pod Davidom misli na Gospoda, taj će shvatiti zašto David u Psalmima tako četo piše o Gospodu, kad piše samo o sebi; kao i Psalmu 89, gde se nalaze ove reči: Učinih savez s mojim izabranikom, zakleh se mom sluzi Davidu, Utvrdiću tvoje seme zauvek, i sagradiću tvoje prestolje u sva pokolenja. I nebesa će te hvaliti... i tvoju vernost posred skupa svetih... Nađoh Davida slugu mojega; pomazah ga svetim uljem itd. Ps 89:3-5, itd.

Tako isto i u Psalmima 14:1-17; Ps. 122:4, 5; 132:8-18.

IX

BOG JE JEDAN A TAJ BOG JE GOSPOD

45. Iz brojnih mesta koja su navedena iz Reči u prethodnom poglavlju, jasno je da se Gospod naziva Jehovom, Bogom Izrailjevim i Jakovljevim, Svecem Izrailjevim, Gospodom i Bogom; tako isto i Carem, Pomazanikom i Davidom. Iako nepotpuno, iz ovoga može da se vidi da je Gospod Sami Bog, od koga je Reč, *Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu*

57

i o kome Ona govori. Međutim, u čitavom svetu je znano da je Bog Jedan; niti ko ima razloga da to osporava dok je u zdravom razumu. Preostaje da se to potvrdi Rečju; i da se dokaže da je Gospod taj Bog.

1. *Bog je jedan.* Ovo je potvrđeno sledećim mestima u Reči: „Isus reče, Prva zapovest glasi, Čuj, Izrailje, Gospod naš Bog je jedan Gospod: Stoga ćeš voleti Gospoda tvog Boga svim srcem svojim, i svom dušom svojom.“ Marko 12:29, 30.

„Čuj, Izrailje, Jehova naš Bog je jedan Jehova: I volać eš Jehovu tvog Boga svim svojim srcem i svom dušom svojom.“ Deut. (Zakoni Ponovljeni 6:4, 5).

Dođe neko i reče Isusu: „Dobri Učitelju, šta treba da činim da bih zalušio večni život? Isus mu odgovori, Zašto me zoveš dobrim? Samo je jedan dobar, a to je Bog.“ Mateja 19:16, 17.

„Ja sam Jehova, i nema drugoga, nema Boga osim mene...“ Isa. 45:5, 6. „Ima li Boga osim Jehove?“ Isa. 44:8.

2. *Gospod je taj Bog.* Ovo je potvrđeno u sledećim odlomcima u Reči: „Zaista ti si Bog skriveni, o Bože

Izrailjev, Spasitelju.“ Isa 45:14, 15 „Nisam li ja Jehova?

I nema drugoga Boga osim mene.“ Isa. 45:

21. Tako reče Jehova Car Izrailjev, i njegov Spasitelj,

Jehova Savaot; Ja am Prvi, i Ja sam Potonji,

i osim mene nema Boga. Isa. 44:6.

Pošto je sam Gospod Spasitelj i Otkupitelj, i pošto

se kaže da je Jehova Spasitelj i Otkupitelj, i da

nema drugoga osim njega, iz toga sledi da je upravo

Gospod taj Bog.

Emanuel Svedenborg

58

X

SVETI DUH JE BOŽANSKO PROISTIČUJE OD

GOSPODA, I ONO JE SAM GOSPOD

46. Kod Mateje isus kaže: Sva vlast meni je data

na nebu i na zemlji. Idite, dakle, i učite narode, krsteći

ih u ime Oca, i Sina i Duha svtoga; Učeći ih da drže

sve zapovesti koje sam vam dao. I evo, Ja sam s vama

vavek, do kraja veka. Mat. 23:18, 19, 20.

Već je pokazano da su Božansko koje se zove Otac,

i Božansko koje se zove Sin, jedno u Gospodu; a sada

ćemo pokazati da je Sveti Duh isto što i Gospod.

Razlog zbog koga je Gospod rekao učenicima da

krštavaju u ime Oca, Sina, i Svetoga Duha, je u tome

što u Gospodu postoji trojedinstvo, odnosno trojstvo; jer

ima Božansko koje se zove Otac, zatim Božansko Ljudsko

koje se zove Sin, i Božansko Proističuće koje se zove Sveti Duh. Božansko koje je Otac i Božansko koje je Sin jeste Božansko koje je izvor (iz koga proističe); a Božansko Proističuće koje je Sveti Duh jeste delujuće Božansko. Nema drugog Božanskog Proističućeg od Gospoda osim Božanskog koje je On, kao što će se videti u delu o Božanskom Proviđenju, Svemoći, Sveprisustvu, i Sveznanju; jer to je predmet koji zahteva dublje razmatranje.

Da u Gospodu postoji trojedinstvo, može se videti upoređujući to s jednim anđelom. Anđeo ima dušu, i telo, i (sferu) koja iz njega proističe; a to što iz njega proističe, to je on izvan samoga sebe. Dato mi je bilo da upoznam mnoge pojedinosti o ovome proističućem (o ovoj sferi), ali ovo nije mesto da je nabrajam.

Svako onaj koji želi da sazna nešto o Bogu, posle smrti biva poučen od strane anđela da Sveti Duh nije niko drugi nego Gospod; i da proizlaziti i proisticati znači upravo kod čoveka prosvetljenje i poučavanje prema

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

59

njegovoj sposobnosti da prima Boga, a sve to kroz prisustvo Gospoda kod čoveka. Zbog toga većina ljudi posle smrti napuštaju predstavu koju su o Svetom Duhu stekli na svetu, i prihvataju ideju da je to Gospodovo prisustvo u čoveku u skladu sa kojim se čovek prosvetljuje i poučava.

Uobičajeno je u Reči da se pominju dva Božanstva,

a ponekad i tri; a ima samo Jedno; tako, pominju se Jehova i Bog, Jehova i Svetac Izrailjev, Jehova i Junak Jakovljevi, kao i Bog i Jagnje. Ovo dvoje je jedno, jer se na drugim mestima kaže da je samo Jehova Svet, da je On Svetac Izrailjev, i da nema drugoga osim Njega. Dalje, ime Jagnje se ponekad koristi za Boga, a Bog za Jagnje; prvo u Otkrovenju a drugo kod Proroka.

Da se kod Mateje, 28:19, pod Ocem, Sinom, i Duhom Svetim misli samo na Gospoda, očito je iz stihova koji prethode i koji slede. U prethodnim Gospod kaže: Sva vlast na nebu i na zemlji data je meni. A u sledećem: Ja sam s vama uvek, do svršetka veka. Dakle, On govori samo o Sebi; a koristio je ove reči da bi učenici znali da je Trojstvo u njemu.

Da bi se znalo da Sveti Duh nije neko drugo Božansko odvojeno od Samog Gospoda, pokazaćemo šta se u Reči podrazumeva pod Duhom. Pod Duhom se misli na:

1. Život čovekov uopšte.
2. Kako je čovekov život u zavisnosti od njegovog stanja, pod duhom se misli na različita osećanja u čovekovom životu.
3. Život novorođenog čoveka, koji se zove duhovnim životom.
4. A tamo gde se Duh pominje u vezi sa Gospodom, tu se misli na Njegov Božanski život, pa stoga i na Njega Samoga.
5. U pojedinačnom, njime se označava Život Njegove Mudrosti, koja se zove Božanska Istina

6. Sam Jehova, odnosno Gospod, govorio je Reč kroz Proroke.

47. *Pod Duhom se misli na život čovekov.* Ovo je očito i iz običnog govora, kad se kaže da čovek predaje svoj duh kad umire; tako da se tu pod duhom misli na život disanja. Reč duh dolazi od reči disanje (latinski spiro, spirius); u Hebrejskom ista reč označava i duh i vetar (u našem jeziku duh dolazi i od reči disati i od reči duvati što ima veze s vetrom. prim.prev.) Kod čoveka su dva izvora života; jedan je kretanje srca a drugi je disanje pluća. Život koji dolazi od disanja pluća je ono što se naziva duhom, a tako isto i dušom. Ovo (život koji dolazi od disanja) deluje kao jedinstvo sa mišljenjem čovekovim koje je funkcija njegovog razuma, dok život koji dolazi od pokreta srca deluje u jedinstvu sa onim za šta teži čovekova volja (sa ljubavlju čovekove volje), kao što će biti pokazano na pravom mestu.

Da se pod duhom (ili dahom u Reči misli na čovekov život, vidi se iz ovih mesta: Kada ti oduzmeš dah, oni izdišu, i pretvaraju se u prah. Ps. 104:29. I duh Jakovljevi ponovo ožive Post. 45:27. Dođi od četiri vetra, O dahu, i duni u ove pobijene, da bi živeli... i dah uđe u njih, i ponovo

oživeše. Jezek 35:5, 6, 9, 10. Isus uze devojkicu za ruku, i njen se duh povratio, i ona ustade Luka 8:54, 55.

48. *Kako je čovekov život u zavisnosti od njegovog stanja, pod duhom se misli na različita osećanja u čovekovom*

životu. Kao na primer:

(1) Život mudrosti (mudar život).

Vezaeel bi pun duha mudrosti, razume i znanja.

Izlazak 31:3.

Jošua... je bio pun duha mudrosti. Zak. ponovljeni
34:9.

Nabukodonosor reče da je Danilo imao duh znanja,
razuma i mudrosti. Dan. 4:8. Oni koji lutaju u duhu
postaće razumni. Isa 29:24.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

61

(2) Podsticanje života.

Jehova podiže duh kraljeva medijskih. Jer. 51:11.

Jehova ožive (podstače) duh Zeruvavelov... i duh
ostatka naroda. Hagai 1:14.

Pustiću duh na kralja asirskoga, i on će čuti glasove,
i vratiće se u svoju zemlju. Isa 37:7.

(3) Sloboda života.

Četiri životinje, koje je kao heruvime video Prorok,
odoše... tamo gde ih je duh vodio. Jezek. 1:12, 2.

(4) Život straha, žaljenje i ljutine.

Svako srce će smekšati i sve ruke oslabiti, i svaki
duh pasti. Jezek. 21:7.

Duh je moj klonuo, Ps. 143:7.

I moj duh se rastuži u meni. Dan. 7:15.

I duh Faraonov se pomuti. Postanje 41:8.

(5) Život raznovrsnih rđavih osećanja.

Blago čoveku u čijem duhu nema prevare. Ps. 32:

On reče ludim prorocima da oni idu za svojim duhom.

Jezek. 13:3.

Duh kurvarstva je među njima. Hozeja 5:4.

Kad duh ljubomore siđe na njega. Brojevi 5:14.

Duh dubokoga sna spusti se na njih. Isa. 29:10.

(6) Unutrašnji život.

Učiniću... da nečisti duh napusti zemlju. Zah. 13:2.

Kad nečisti duh izađe iz čoveka, on luta pustim mestima...

I tada uzme sa sobom sedam duhova gorih

od sebe, a idu i tamo ostanu. Mat. 12:43, 45.

Vavilon je postao... stanište svakog nečistog duha.

Otkr. 18:2.

(7) Dalje, pod duhom se misli na same paklene duhove

koji muče ljude; kao kod Mat. 8:16; 10:1; 12:43,

44, 45; Marko 1:23-27; 9:17-29; Luka 4:33, 36 itd.

49. 3. *Pod duhom se misli na život novorođenog*

čoveka koji se zove duhovni život. Isus reče, osim ako

je čovek rođen od vode i od duha, on ne može da uđe

u carstvo Božije. Jovan 3:5.

Emanuel Svedenborg

62

Daću ti novo srce, i nov duh... Staviću moj duh u

tebe, i učiniću da hodiš po mojim uredbama. Jezek. 36:

26, 27.

Stvori u meni čisto srce, o Bože; i obnovi pravi duh

u meni... Vрати mi radost tvog spasenja; i podrži me tvojim

slobodnim duhom. Ps. 51:10-12.

Ima li ijedan, ostatak, koji ima duha? Mat. 2:15.

Izliću svoj duh na svako telo... Joel. 28:29.

Izliti duh znači preporoditi: dati novo srce i novi duh znači isto.

Pod duhom se misli na duhovni život onih koji žive u skrušenosti. „Ja živim u skrušenom i poniznom srcu, i oživljavam srce poniznih“ Isa. 57:15. „Žrtva Bogu je pokajani duh: Pokajano i skrušeno srce, o Bože ti nećeš prezreti“. Ps. 51:17. „Daću ulje radosti onima koji tuguju, i odelo slave onima kojima je duh otežao“. Isa. 61:3. „Blago onima koji su skrušena duha: jer njihovo je carstvo nebesko“. Mt. 5:3.

50. 4 *Tamo gde se duh pominje u vezi sa Gospodom, tu se misli na njegov Božanski Život, pa stoga i na Njega samoga.* Ovo proizlazi iz ovih mesta: „Onaj kojega je Otac poslao govori reči Božije: jer Bog nije štedeo duha na Njemu. Otac ljubi Sina, i sve je položio u Njegove ruke“. Jovan 3:34, 35. „Izaći će Izdanak iz korena Jesejeva... Duh Jehovin počinuće na Njemu, duh mudrosti i razuma, duh pomoći i sile“. Isa. 11:1, 2. „Duh Gospoda Jehova je na meni: Jehova me je pomazao da javim blagu vest siromašnima.“ Isa. 61:1; Luka 4:18. „Isus se obradova u duhu i reče“. Luka 10:21. „Isus uzdahnu duboko u svom duhu.“ Mark 8.12.

(2) Duh označava samoga Jehovu odnosno Gospoda.

„Bog je duh“ Jov 4:24. „Kuda bih otišao od duha tvojega, i od lica tvojega kuda bih utekao?“ Ps. 139:7. „Moj duh se neće uvek prti sa čovekom, jer je telo“. Postanje 6:3. „Hula na Duha Svetoga neće se oprostiti.“

Mat. 12:31. Hula (svetogrđe) na Svtooga Duha jeste hula
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

63

protivu Gospodovog Božanskog, a reč protivu Sina Čoveč
jega je nešto protivu Reči, a to znači pogrešno tuma-
čiti njen smisao. Jer Sin Čovečiji je Gospod u pogledu
Reči, kao što je već pokazano.

51. 5 *Pod duhom, kad se govori o Gospodu, misli*

se na život njegove Mudrosti, a to je Božanska Istina.

„Nego vam ja istinu govorim: bolje je za vas da ja idem,
jer ako ja ne idem, Utešitelj¹² neće doći k vama; a ako
ja idem, poslaću ga k vama“. Jov. 16:7. „I ja ću umoliti
Oca, i daće vam drugoga Utešitelja da bude s vama
va vijek. Duha istine, kojega svijet ne može primiti, jer
ga ne vidi, niti ga pozna; a li vi ga znate; jer on u vama
boravi, i ostaće u vama. Neću vas ostaviti bez utehe; do-
ći ću vam, i vi ćete me videti“. Jov. 14:16, 19. „Ovo je
je On govorio za Duha, kojega će primiti oni koji veruju
Njega; jer Duh Sveti još ne bješe, jer se Isus još nije
bio proslavio“ Jov 7:37-9. „Isus dahnu na učenike i reče:
Primate Duha svetoga“ Jov 20:22.

„... On će me proslaviti; jer će primiti od mene, i
pokazaće vam to. Sve što je Očevo i moje je: stoga rekoh,
On će uzeti od mene, i pokazaoće vam to. Ja ću se
moliti Ou, i On će vam poslati Duha Istine, Tešitelja,
kojega svet ne može primiti, jer ga ne vidi, niti ga zna;
ali vi ga znate; jer on u vama boravi, i ostaće u vama.
Neću vas ostaviti bez utehe; doći ću vam... i vi ćete me

videti." Jovan 7:37-39. „Isus dahnu na učenike, i reče, Primate Duha Svetoga." Jovan 20:22.

Da se pod Tešiteljem, Duhom Istine, i Svetim Duhom misli na samoga Gospoda, očito je iz samih Njegovih reči da ga svet ne pozna; jer ga oni tada nisu poznavali (Gospoda). Osim toga, kad je rekao da će poslati Svetoga Duha, On je dodao: „Neću vas ostaviti bez utehe... i, vi ćete me videti". Jovan 14:16, 19, 26, 28; a *Emanuel Svedenborg*

64

12 Grčka reč Parakletus prevodi se ponekad i sa „Duh Istine“ (*Prim.*

prev.).

zatim: „Evo, ja sam s vama uvek, do kraja vremena“.

Mat. 28:20. Kad je Toma rekao, Ne znamo kuda ideš, Isus reče: Ja sam Put, i Istina. Jovan 14:5, 6. Baš zato što je Duh Istine, ili Sveti Duh isto što i Gospod koji je sama Istina, kaže se, Sveti Duh još nije nastao, jer Isus još nije se bio proslavio. Jovan 7:39. Naime, posle Njegovog proslavljenja, odnosno potpunog ujedinjenja s Ocem, do kojega je došlo kroz patnju na krstu, Gospod je tada postao sama Božanska Istina i Božanska Mudrost, pa tako i Sveti Duh.

Razlog zbog kojega je Gospod dahnuo na učenike, i rekao, Primate Duha Svetoga, bio je u tome što je u Nebu svako disanje od Gospoda. Jer i kod anđela kao i kod ljudi postoji i disanje i pokret srca; njihovo disanje je u skladu s njihovim primanjem Božanske Mudrosti od Gospoda, dok je pokret njihovog srca ili pusliranje u

skladu s njihovim primanjem Božanske Ljubavi od Njega.

Da je tako, biće pokazano na pravome mestu.

Da je Sveti Duh Božanska Istina od Gospoda, jasno je i iz ovih mesta: „I kada vas dovedu u zbornice... ne brinite... šta ćete odgovoriti... jer će vas Sveti Duh naučiti onoga časa šta treba reći.“ Luka 12:11, 12; Marko 13:22. „Oni koji se mole Bogu, duhom i istinom treba da mu se mole.“ Jovan 4:24. „Duh je ono što oživljava; tijelo ne pomaže ništa: Riječi koje vam rekoh jesu duh i život“. Jovan 6:63.

Jovan reče: „Ja dakle, kršćavam vas vodom radi pokajanja; a onaj što ide za mnom jači je od mene... On će vas krstiti Duhom Svetim, i ognjem.“ Mat. 3:11; Marko 1:8.

Krstiti Duhom Svetim i ognjem, znači ponovo se roditi pomoću Božanske istine koja se odnosi na veru, i pomoću Božanskog Dobra koje se odnosi na ljubav. „I kad se (Isus) krsti, i gle, nebesa mu se otvoriše, i On vidje Duha Svetoga kako silazi kao golubica“. Mat. 3:16; Mark. 1:10; Luka 3:21; Jovan 2:32, 33.

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

65

Pošto se pod Svetim Duhom, kad se pominje u vezi sa Gospodom, misli na Njegov Božanski Život pa stoga i na Njega, a osobito na Život Njegove Mudrosti, koja se zove Božanska Istina, to se pod Duhom proroka (ili proročkim Duhom prim.prev.) a koji se naziva i Svetim Duhom (odnosno Duhom Svetosti prim.prev.), misli na

Božansku istinu koja dolazi od Gospoda; kao na sledećim mestima Duh govori crkvama. Otkrovanje 2:7, 11, 29;

3:1, 6, 13, 22. „I sedam gorućih žižaka (svetnjaka) gorahu pred prijestolom, koje su sedam duhova Božijih“.

Otkr. 4:5. Gorući svetnjaci, kao i oči Gospodove, znače Božanske istine, a broj sedam označava ono što je sveto.

„I Duh i nevjesta govore: Dođi.“ Otkr. 22:18.

„I srcem svojim otvrdnuše kao dijamant da ne čuju Zakona i riječi koje sla Jehova Duhom svojim preko proroka.“ Zahrija 7:12.

„I Jelisaveta se napuni Duha Svetoga, i povika.“

Luka 1:41, 42.

„Jer sam David reče Duhom Svetijem: Reče Gospod Gospodu mojemu: Sjedi meni s desne strane.“ Marko 12:36.

„Jer svedočanstvo Isusovo je Duh proroštva.“ Otkr. 19:10.

Dakle, pošto Sveti Duh označava Gospoda u odnosu na Božansku Mudrost, pa stoga i na Božansku Istinu (Veritas), jasno je zašto se za Svetoga Duha kaže da prosvetljuje,

uči, i nadahnjuje.13

52. 6 *Sam Jehova, a to je Gospod, govorio je Reč kroz proroke. Za proroke čitamo da su bili u viđenju (viziji), i da je Jehova s njima govorio. Kada su bili u viđenju, oni nisu bili u telu nego u duhu; i u tome su stanju videli stvari koje su u Nebu. Međutim, kada je Jehova s njima govorio, oni su bili u telu, i čuli su Ga kako Emanuel Svedenborg*

13 O Svetom Duhu kao Delujućem Božanskom govori se opširno u delu

BOŽANSKA MUDROST I LJUBAV, od istog autora. (*Prim.prev.*) govori. Ova dva stanja kod proroka treba jasno razlikovati. U stanju viđenja, njihove unutrašnje oči su bile otvorene, dok su njihove telesne oči bile zatvorene. Tada im je izgledalo da su nošeni s mesta na mesto, dok je telo ostajalo nepomično. U ovome stanju bili su ponekad Jezekilj, Zaharija, Danilo, i Jovan kad je pisao Otkrovenje; bili su u viđenju ili u duhu, jer Jezekilj kaže da ga je Duh podigao i da je iza sebe čuo zemljotres, i ostalo. Dalje, kaže, da ga je Duh podigao između neba i zemlje, i da ga je u viđenju odveo u Jerusalim, gde da je video gadosti. Jezek. 8:3 i sledeći. Isti prorok kaže da ga je Duh podigao i odneo u Kaldeju, k onim koji su bili u ropstvu, u viđenju Božijem, i u Duhu Božijem. Da ga je, kaže viđenje obuzelo. Jezek. 9:1, 24. Slično, Jezekilj je bio u viđenju Božijem, ili u Duhu, kad je video četiri zveri, koje su bile heruvimi (Jez. 11 i 12 glava); i kada je video novu zemlju i novi hram, kako ih premerava anđeo (40 i 48 glava). Da je bio u Božijem viđenju, sam on kaže u gl. 40:2; i da ga je Duh podigao, gl. 43:5. isto je bilo i sa Zaharijom, koji je bio u društvu anđela, kada je ugledao konjanika među drvećem (Zah. 1:8), ili kad je video čoveka s konopcem za merenje (Zah. 1:18; 2:1), ili svetnjak i dva maslinova stabla (Zah. 4:2, 3), ili četvora kola kako izlaze između dve gore, sa konjima (Zah. 6:1, 2). Isto tako, Danilo je bio

u sličnom stanju kada je video kako četiri zveri izlaze iz mora (Dan. 7:3), i borbu između ovna i jarca (8:1). Da je sve ovo video u viđenju, kaže se u glavama 7:1, 2, 7, 13; 8:2; 10:1, 7, 8; A da je video anđela Gavrila u viđenju i da je razgovarao s njim, kaže se u glavi 9:21, 22. Isto se desilo Jovanu dok je pisao Otkrovenje, jer kaže da je bio u duhu u dan Gospodnji (Otkr. 1:10); da ga je duh odneo na pusta mesta (Otk. 17:3); da je u duhu odnesen na visoku planinu (Otkr. 21:10); da je u viđenju ugledao konje (Otkr. 9:17). On kaže i na drugim mestima da je video stvari koje je opisivao, i da je tada

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

67

bio u viđenju ili u duhu, kako u gl. 1:12; 4:1; 5:1, 6:1, kao i u svakom sledećem poglavlju.

53. [to se tiče same Reči, kod Proroka se ne kaže da su je govorili od Svetoga Duha, nego od Jehove, od Jehove Savaota, i od Gospoda Jehova (Ime Gospod Jehova ne javlja se u prevodima Biblije, gde se umesto Jehove nalazi ime GOSPOD u mnogim jezicima napisano velikim slovima za razliku od reči Gospod (Adonai) koja se u tim prevodima piše samo sa prvim velikim slovom, prim.prev.). Jer čitamo: Reč Jehovina mi dođe, i Jehova mi reče; i često: Tako kaže Jehova, ili Reč Jehovina. Pošto je Gospod Jehova, to sledi da je On napisao celu Reč. Da niko ne bi u ovo sumnjao, pomenuću i odlomke kod Jeremije gde on kaže: Jehova mi reče, ili Reč Jehovina, kao na ovim mestima kod Jeremije: 1:4, 7, 11, 13, 19;

2:1-5, 9, 19, 22, 29, 31; 3:1, 6, 10, 12, 14, 16 itd.

Ovo nije samo slučaj kod Jeremije. I ostali proroci kažu da im je govorio Jehova a ne Sveti Duh.

54. Iz onoga što smo do sad naveli jasno je da je Jehova, koji je Gospod od večnosti, govorio kroz Proroke; i da gde se pominje Sveti Duh, misli se na Njega (u Starom Zavetu ne pominje se Sveti Duh nego Duh, ili Duh Svetosti illi Božiji Duh prim.prev.); jasno je dakle, da je Bog Jedan, u Osobi i u Suštini, i da je On Gospod.

XI

NAUK (DOKTRINA) ATANAZIJANSKOG
VEROVANJA SLAŽE SE SA ISTINOM, POD
USLOVOM DA SE POD TROJSTVOM OSOBA
MISLI NA TROJSTVO OSOBA KOJE JE
GOSPOD

55. Hrišćani priznaju tri Božanske osobe, i tako na neki način tri Boga jer u Gospodu je Trojstvo, od kojih *Emanuel Svedenborg*

68

se jedno zove Otac, drugo Sin, a treće Sveti Duh; i jer se ovo Trojstvo pominje u Reči pod različitim imenima, kao što su (tri imena data: trojstvu u čoveku) duša, telo, i ono što iz njih proističe, iako je to jedinstvo. Pored toga, Reč je po Slovu takva da pravi razliku među stvarima koje su jedno. Otuda dolazi da Jehovu, koji je Gospod od večnosti, naziva ponekad Jehova Savaot, ponekad Boga, a ponekad Gospod; a isto tako Tvorac, Spasitelj, Otkupitelj

i Sačinitelj, kao i Revnitelj. Tako i to Reč daje Njegovom Čoveštvu (Njegovom Ljudskom) koje je uzeo na sebe na svetu imena kao Isus, Hristos, Mesija (Pomazanik), Sin Božiji, Sin Čovečiji, i - u Reči Starog Zaveta, Svetac Izrailjev, Pomazanik Jehovin, Car, Prvenac, Savetnik, Anđeo, David. Zbog ove karakteristike Reči u doslovnom smislu (da govori kao o više osoba kad se u stvari radi samo o jednoj), Hrišćani - koji su u početku bili prosti ljudi i koji su sve razumevali po slovu - razlikovali su u Božanstvu tri Osobe. Ovo je bilo dozvoljeno zbog njihove prostote (jednostavnosti, priprostote), ali tako da su ipak verovali da je Sin Beskrajan, Nestvoren, Svemoguć, Bog, i Gospod, potpuno jedank Ocu; i tako da su verovali da oni nisu dvoje ili troje, nego da su jedno u suštini, veličanstvu, slavi, pa stoga i u Božanstvenosti (Božanstvu). Oni koji ovo veruju u priprostoti u skladu sa učenjem, i koji se ne utvrde u ideji da postoje tri Boga, nego da troje sačinjavaju jedno, posle smrti Gospod ovakve poučava preko anđela da je On Sam taj jedan Bog i to Trojstvo. I ovo učenje prihvataju svi oni koji ulaze u nebo; jer niko nije pušten u nebo ako misli o Tri Boga, ma kako govorio da su oni jedno; jer život celoga neba, kao i mudrost svih anđela, zasniva se na priznavanju i ispovedanju jednoga Boga, kao i na veri da je ovaj jedan Bog isto tako Čovek, i da je On Gospod, koji je i Bog i Čovek. Iz ovoga je očito da je po Božanskom dopuštenju da su Hrišćani iz početka primili učenje o tri osobe, pod uslovom da u isto vreme

prime i ideju da je Gospod Bog, Beskrajni, Svemogućí i Jehova. Jer da nisu primili i ovo učenje, bilo bi svršeno sa Crkvom, jer crkva je Crkva od Gospoda; i večni život je od Gospoda, i ni od koga drugoga. Da je Crkva Crkva od Gospoda, jasno je već iz toga, da cela Reč od početka do kraja govori o Gospodu, kao što je ranije pokazano; da moramo da verujemo u Njega, i a oni koji ne veruju u Njega nemaju večni život, nego da gnev Božiji ostaje na njima (Jovan 3:36). Sada kako svako vidi u sebi da je Bog jedan, On je jedan kako u Osobi tako i u suštini (jer niko ne može da misli drugačije, dok misli da je Bog jedan), to ću ovde da navedem celo Veruju (Verovanje) koje je dobilo ime po Atanaciju, da bih posle toga pokazao da je sve istinito što je tamo rečeno, pod uslovom da se umesto tri Osobe razume trojstvo Osobe.

56. Veruju glasi ovako:

Ko god želi da bude spasen, nužno je da pre svega drži Katoličku (drugi autoriteti kažu Hrišćansku) veru, koju veru ako ne drži celu i neukaljanu, bez sumnje će za uvek propasti. („Katolički“ znači „sveopšti ili univerzalni“ od grčke reči katolikos; ovaj izraz ušao je u rečnik Hrišćanske Crkve u vreme rasprava i borbi oko pitanja ko je po suštini bio Isus Hristos, u čemu su se bitno razlikovali Arijevci od ostalih Hrišćana, pod Konstantinom Velikim sazvan je Sveopšti (Katolički) Sabor

u Nikeji koji je doneo odluke u vezi sa verovanjem (sveopšt^{im} ili katoličkim) obaveznim za svakog Hrišćanina. To se verovanje naziva Atanazijanskim, jer ga je formulisao Atanazije, tada sekretar Aleksandrijskog vladike, a možda i znatno doprineo samoj sadržini verovanja na Saboru. Ovakva Hristološka doktrina ostala je osnovno verovanje celokupne Hrišćanske Crkve sve do današnjega dana. Međutim prilikom velikog Crkvenog raskola između Istočne i Zapadne crkve u XI veku, Zapadni Hrišćani sebe su nazvali „Katoličkim“, a to znači pri-

Emanuel Svedenborg

70

vrženicima sveopšte vere, dok su se Istočni nazvali Pravovernim ili Ortodoksnim. Naravno, i jedni i drugi su se smatrali pravovernim, i sveopšt^{im}, kako onda tako i danas (prim. prev.). A katolička (drugi kažu, Hrišćanska) Vera je ova: Da se molimo jednom Bogu u Trojstvu, i Trojstvu u Jedinstvu pri čemu ne smemo mešati osobe niti deliti supstanciju (drugi kažu suštinu ili suštastvo). Jer ima osoba Oca, i osoba Sina, i osoba Svetoga Duha; ali Božanstvo Oca, Sina i Svetoga Duha je jedno, jednako u slavi i po veličanstvu jednako po večitosti. Onakav kakav je Otac, takav je Sin, a takav je i Sveti Duh. Otac je nestvoren, Sin je nestvoren, i Sveti Duh je nestvoren. Otac je neobuhvatljiv (beskrajan ili neobuhvatljiv mišlju, infinitus), Sin je neobuhvatljiv, i sveti Duh je neobuhvatljiv (infinitus). Otac je večan, Sin je večan, i sveti Duh je večan: pa ipak, nisu tri večita nego Jedan

Večni: isto tako nisu tri neobuhvatljiva (infiniti), niti tri nestvorena, nego jedan nestvoreni i jedan neobuhvatljivi (infinitus). Tako je Otac svemogućí, Sin je svemoguć, i Sveti Duh je svemoguć: pa ipak nisu tri svemoguća, nego je jedan svemoguć. Tako Otac je Bog, Sin je Bog, i Duh Sveti je Bog: pa ipak nisu tri boga nego je Jedan Bog. Tako Otac je Gospod, Sin je Gospod, i Sveti Duh je Gospod; pa ipak nisu tri gospoda, nego Jedan Gospod. Jer kao što smo obavezni da po Hrišćanskoj veri priznamo da je svaka osoba za sebe Bog i Gospod, tako nam je zabranjeno Katoličkom Religijom da kažemo da su tri boga ili tri gospoda (neki kažu, isto tako nam je Katoličkom Religijom zabranjeno da pomenemo tri boga ili tri gospoda). Otac nije ni stvoren ni rođen: Sin je od Oca samo, ne-satvoren i ne-napravljen, nego rođen (natus): Sveti Duh je od Oca i od Sina, ne-satvoren i nenapravljen i nerođen, već onaj koji proističe. Tako, samo je jedan Otac a ne tri; jedan Sin, ne tri; jedan Sveti Duh, ne tri. I u ovom Trojstvu nijedan nije ispred ili iza; nijedan nije veći od ostalih; nego su sve tri osobe savečne

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

71

zajedno, i sajednake. Tako u svemu, kao što je već rečeno, Jedinstvu u Trojstvu i Trojstvo u Jedinstvu treba da se klanjamo (neki kažu, treba da se klanjamo trima osobama u Božanstvu, i jednom Bogu u tri osobe). Dakle, onaj koji želi da se spasi, mora ovako da misli o Trojstvu. Dalje, radi večnog spasenja nužno je ispravno verovati

u otelovljenje našega Gospoda Isusa Hrista (neki ka-
žu, da se mora čvrsto verovati i ispovedati da je naš Gospod
pravi Čovek). Jer ispravna vera je u tome a verujemo da
je naš Gospod Isus Hristos, Sin Božiji, i Bog i Čovek;
Bog po supstanciji (neki kažu, po suštini; a neki, po
prirodi) od Oca, rođen pre svetova; i Čovek po supstanciji
(neki kažu, po prirodi) od majke, rođen na svetu;
savršen Bog, i savršen Čovek, sa razumnom dušom i
ljudskim telom; jednak Ocu u pogledu Božanstva, a niži
od Oca u pogledu čoveštva. Koji, iako Bog i Čovek, nije
dva nego jedan Hristos; jedan, ne po pretvaranju Bo-
žanstva u telo; nego po tome što je od ljudskog uzeto u
Boga (neki kažu, On je jedan, ali ne po tome što je
Božansko pretvoreno u ljudsko nego što je božanstvo
uzelo na sebe Čoveštvo); jedan sasvim, ne po mešanju
supstancije, nego po jedinstvu ličnosti (neki kažu, On je
jedna ličnost). Jer kao što su razumna duša i telo jedan
čovek, tako su Bog i čovek jedno u Hristu, koji je stradao
radi našeg spasenja, sišao u pakao, ustao trećega dana
iz mrtvih. Uzdigao se na nebo, seo o desnu ruku Oca,
Boga Svemogućeg, odakle će doći da sudi živim i mrtvima.
Kada On dođe, svi ljudi će ustati u telu, i daće račun
za svoja dela. I oni koji su činili dobro ići će u večni
život, a oni koji su činilo zlo u večni oganj.

57. Sve o ovome Verovanju je istinito ukoliko se
radi o verbalnim izrazima pod uslovom da se umesto
Trojstva Osoba razume Trojstvo Osobe (Ličnosti). To
ćemo pokazati kad ponovo ispisujući ovo Verovanje

izvršimo ovu izmenu. Trojstvo Osobe (Ličnosti) se sastoji u ovome: DA JE GOSPODOVO BOŽANSKO OTAC,

Emanuel Svedenborg

72

BOŽANSKO LJUDSKO SIN, A PROIZLAZEJE BOŽANSKO SVETI DUH. Kad se ovako shvati ovo trojstvo, tada čovek može i da misli i da kaže Jedan Bog; ali onaj koji to drugačije vidi, mora da misli o tri Boga. I sam Atanazije je ovo video, pa je stoga umetnuo ove reči. „Prinučeni smo Hrišćanskom istinom da priznamo da je svaka osoba za sebe Bog i Gospod; tako nam je zabranjeno Katoličkom (sveopštom) religijom (ili, Katoličkom verom) da kažemo (ili nazovemo) tri boga ili tri gospoda.“ Ovo se svodi na to, da možemo da kažemo, „Iako je Hrišćanskom verom dozvoljeno a mislimo o tri Boga ili tri Gospoda, ipak nam tom istom Hrišćanskom verom nije dozvoljeno da kažemo ili nazovemo više od jednog Boga ili Gospoda.“ A upravo se priznavanjem mišlju čovek vezuje za Gospoda i nebo, a ne samim govorom. Pored toga, niko ne može da shvati kako Božansko, koje je jedno, može da se deli u tri Osobe, od kojih je svaka Bog, jer je božansko nedeljivo. A time što se od tri pravi jedno po suštini ili supstanciji, ne uklanja se ideja o tri Boga nego se samo unosi ideja o njihovoj jednodušnosti (saglasnosti).

58. Da je u odnosu na verbalne izraze sve u ovome Verovanju istinito pod uslovom da se umesto Trojstva Osoba shvati Trojstvo Osobe (Ličnosti), jasno je iz istoga

kad se napiše u ovom obliku: „Ko god želi da bude spasen, nužno je da se drži ove Hrišćanske Vere; a Hrišćanska Vera je, da se molimo (klanjamo) jednom Bogu u Trojstvu, i Trojstvu u Jedinstvu, ne mešajući Trojedinnstvo Osobe, i ne deleći Suštinu. Trojedinstvo Osobe je ono što se naziva Ocem, Sinom, i Svetim Duhom. Božanstvo Oca, Sina, i Svetog Duha je jedno te isto, po slavi i veličanstvu jednako. Kakav je Otac, takav je Sin, i takav je Sveti Duh. Otac je nestvoren, Sin je nestvoren, i Sveti Duh je nestvoren. Otac je beskonačan, Sin je beskonačan, i Sveti Duh je beskonačan. Pa ipak, nema tri beskonačna, tri nestvorena, nego jedno Nestvo-
Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

73

reno, i jedno Beskonačno. Na isti način Otac je Svemoguć i, Sin je Svemoguć, i Sveti Duh je Svemoguć. Pa ipak, nisu tri svemoguća, nego jedan Svemoguć. Tako Otac je Bog, Sin je Bog, i Sveti Duh je Bog. Pa ipak, nisu tri boga, nego je jedan Bog. Na isti način Otac je Gospod, Sin je Gospod, i Sveti Duh je Gospod. Pa ipak nisu tri gospoda, nego je jedan Gospod. Jer kako po Hrišćanskoj veri priznajemo trojedinstvo u jednoj Osobi, koja je Bog i Gospod, tako isto po Hrišćanskoj veri možemo da kažemo jedan Bog i jedan Gospod. Otac nije ni stvoren ni rođen; Sin je samo od oca, ne-sačinjen i nestvoren, nego rođen; Sveti Duh je od Oca i od Sina, ne sačinjen, ne stvoren, ne rođen, nego proističući. Tako, samo je jedan Otac, ne tri Oca; jedan Sin, ne tri Sina;

jedan Sveti Duh, ne tri Sveta Duha. I u ovom Trojstvu nijedan nije najveći ili najmanji, nego su svi potpuno jednaki. Tako da u svima stvarima, kao što je rečeno, treba da se klanjamo Jedinstvu u Trojstvu, i Trojstvu u Jedinstvu.

59. Toliko o Trojstvu i Jedinstvu Boga u Verovanju. Potom Verovanje govori o tome da je Gospod uzeo na Sebe Ljudsko na svetu, što se naziva Utelovljenjem (Inkarnacijom). I u ovome je sve u Verovanju istinito, pod uslovom da se jasno razlikuje između ljudskog (čoveštva) od majke u kome je Gospod bio onda kad je bio u stanju poniznosti ili ispražnjanja (exinanitio) (vidi Izaija 52:12) kao kad je trpeo iskušenja i kad je visio na krstu; i Ljudskog od Oca u kome je bio kad je bio u stanju slave (glorificatio) ili jedinstva (jednosti sa Ocem, prim.prev.). Jer Gospod je na svetu uzeo na Sebe Ljudsko koje je začeo Jehova (koji je Gospod od večnosti), a koje je rodila devica Marija; tako da je On u Sebi imao i Božansko i ljudsko, Božansko od Njegovog Božanskog od večnosti, i ljudsko od majke Marije u vremenu; međutim, ovo poslednje ljudsko On je otklonio, i uzeo na Sebe Ljudsko koje je bilo Božansko. To je ono

Emanuel Svedenborg

74

Ljudsko koje se naziva Božanskim Ljudskim, a koje se u Reči podrazumeva pod „Sinom Božijim“.¹⁴ Kada se stoga ono što je u Verovanju rečeno o utelovljenju shvati da se odnosi na materinsko ljudsko (u kome je Gospod

bio onda kad je bio u stanju poniznosti), i kada se shvati Božansko Ljudsko onako kako se to ovde objašnjava, sve se slaže. Slaže se s onim što je rečeno o materinskom ljudskom (u kome je Gospod bio onda kad je bio u stanju poniznosti) ovaj stavak u Verovanju: „Da je Isus Hristos bio Bog i Čovek, Bog od iste suštine - prirode kao Otac, a Čovek od iste suštine - prirode kao majka, rođen na svetu; savršen Bog i savršen Čovek, sa razumnom dušom i ljudskim telom; jednak Ocu u pogledu Božanstva, ali niži od Oca u pogledu čoveštva. Da se ovo čoveštvo nije pretvorilo u Božansko niti se pomešalo sa Njim; i da je ono odstranjeno da bi Božansko Ljudsko uzelo njegovo mesto“.

A ovaj stavak iz Verovanja slaže se s onim što je rečeno o Božanskom Ljudskom (u kome je On bio onda kad je bio u stanju slave, i u kome je stanju sada do večnosti): „Iako je naš Gospod Isus Hristos, Sin Božiji, i Bog i Čovek, ipak on nije dva nego jedan Hristos; zaista, on je potpuno jedan, jer je on jedna ooba; jer kao

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

75

14 Na ovome mestu treba dodati da je Autor dopunio i proširio svoje učenje

o Trojstvu, naročito u onom delu koji se odnosi na dva ljudska, u delu NEBESKE TAJNE. Naime, Jehovah ima jedno Božansko Ljudsko od večnosti. Jer Ljudsko u preeminentnom smislu je forma Božanskog, jedno (Otac) odnoseći se prema drugome (Sin) kao što se odnose suština i forma ili kao biće i postojanje (Esse i Existere). U

takvoj božanskoj formi bio je stvoren prvi čovek, ili bolje prvo odnosno

pradrevno čovečanstvo predstavljeno Adamom i Evom u Rajskom Vrtu. Čovek je odstupio od toga Božanskog Ljudskog, prionuvši za čulno

i materijalno, menjajući svoj um i pored neprekidnog delovanja Božijeg - direktnog i indirektnog. Gospod je uzeo na sebe to Božansko

Ljudsko da ga proslavi (ujedinivši ga do kraja sa svojim Samim Božanskim). Time je obnovio i ojačao Svoje prisustvo i delovanje

u čoveku, a ujedno pokazao kakav je Jehova, koji je Sama Ljubav i Mudrost. (*Prim.prev.*)

što su razumna duša i telo jedan čovek, tako su Bog i čovek jedan Hristos."

60. Da je u Gospodu Bog i Čovek ne dva nego jedna Osoba (kao što je rečeno u Verovanju), kao što su duša i telo jedno, jasno je iz onoga što je rekao sam Gospod, kao to da su Otac i On jedno; da sve što je Očevo jeste i Njegovo, i što je Njegovo da je i Očevo; da je On u Ocu, i Otac u Njemu; da je sve Njemu predato; da On ima svu vlast; da je On Bog neba i zemlje; da svako ko Njega veruje ima večni život; i dalje iz onoga što je rečeno da se On uzneo na nebo i u pogledu Božanstva i u pogledu Čoveštva, i da i kao jedno i kao drugo, sedi desnu Boga, što znači da je On svemoguć: da ne ponavljamo mnoge odlomke iz Reči koje govore o Njegovom Božanskoj Ljudskom, a koji su obilno navođeni ranije, a koji svi svedoče da je BOG JEDAN KAKO U OSOBI TAKO I U SU[TINI; DA JE TROJSTVO

U NJEMU; I DA JE TAJ BOG GOSPOD.

61. Razlog da se ove istine sada po prvi put obznanjuju javno je u tome što je u OTKROVENJU (glava 21 i 22) predskazano da će jedna NOVA CRKVA biti ustanovljena od Gospoda na kraju prethodne crkve, jedna NOVA CRKVA u kojoj će ovo učenje (doktrina) zauzimati glavno mesto. Na tu se Crkvu misli pod „Novim Jerusalimom“, i niko ko ne priznaje da je Gospod Bog neba i zemlje ne može da u Nju uđe. A ja mogu da posvedočim - da sveukupno nebo priznaje samo Gospoda, i da niko ko Njega ne priznaje nije pripušten u nebo; jer nebo je nebo po Gospodu (od Gospoda). Upravo ovo priznavanje, koje se daje iz ljubavi i vere, čini da su svi oni koji su u nebu u Gospodu i da je Gospod u njima, kao što On sam naučava kod Jovana: „U onaj dan vi ćete znati da sam Ja u Mom Ocu, i vi u meni, i Ja u vama (glava 14:20). Ostanite u meni, i Ja u vama. Ja sam čokot, a vi loze; onaj koji ostane u Meni i Ja u njemu, taj će roditi mnogi rod, jer bez Mene ne možete ništa; ako Emanuel Svedenborg

76

neki ne ostane u meni, taj se izbacuje (glava 15:4-6; 17:22, 23).“

Razlog da se ovo ranije nije moglo videti (uočiti) iz Reči jeste u tome, da ne bi bilo primljeno sve da se i videlo, jer Poslenji Sud još nije bio izvršen. Pre toga događaja moć pakla imala je prevagu nad moći neba, i kako je čovek između ova dva, to je jasno da bi đavo

(koji je pakao) iščupao to iz ljudskih srca, i da bi još to onečistio (profanisao). Međutim, ovo stanje moći pakla potpuno je srušeno pomoću Poslednjeg Suda koji se sada izvršava. Od toga Suda - znači sada - svaki čovek koji čezne za tim da se prosvetli i da postane mudar, to sad može. (O ovome vidi delo NEBO I PAKAO br. 589-596, 597-603; tako isto delo o POSLEDNJEM SUDU, br. 65-72, 73, 74).

XII

POD „NOVIM JERUSALIMOM“ (O KOME SE GOVORI U OTKROVENJU) MISLI SE NA NOVU CRKVU

62. U OTKROVENJU, posle opisa stanja Hrišćanske Crkve onakve kakva će da bude na kraju, i kakva je sada (to jest 1763. prim.prev.) i posle nabranjanja svih onih koji su predstavljeni lažnim prorokom, aždajom, kurvom, i zverima, koji će svi biti bačeni u pakao, dodaje se: „I videh novo nebo i novu zemlju, jer prethodno nebo i prethodna zemlja prođoše. I ja Jovan, videh Sveti Grad Novi Jerusalim kako silazi od Boga iz neba. I čuh veliki glas iz neba koji reče: Gle, šator Božiji je s ljudima i On će obitavati s njima, i oni će biti Njegov narod, i Sami Bog će bit s njima, njihov Bog. I Onaj koji se-đaše na prestolu reče, Evo, sve stvari činim novima. I On reče meni, Piši jer su ove reči istinite i verne (Otkr. 21: 1-3, 5).

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

Pod „novim nebom“ i „novom zemljom“ koje je video Jovan, pošto su prethodno nebo i prethodna zemlja bili prošli, ne misli se na novo zvezdano nebo i atmosferu koji se pokazuju očima ljudi nit se misli na novu zemlju onakvu na kakvoj ljudi žive; tu se misli na obnovljenu crkvu u duhovnom svetu, i na obnovljenu crkvu u prirodnom svetu. Kad je Gospod bo na svetu, On je izvršio obnovu crkve, u oba sveta, a to je bilo predskazano u proročkim knjigama, gde se kaže da će nastati novo nebo i nova zemlja (kao kod Isaije 65:17; 66:22, i na drugim mestima), gde se nije mislilo na nebo koje se vidi očima i na zemlji na kojoj se živi. Duhovnim svetom naziva se svet u kome žive anđeli i duhovi, a prirodnim svetom naziva se svet u kome žive ljudi. Ta obnova crkve u duhovnom svetu bila je pre nekog vremena izvršena, dok obnova crkve u prirodnom svetu tek treba da bude izvršena, kao što je pokazano u malom delu o POSLEDNJEM SUDU, i kao što će potpunije biti pokazano u delu NASTAVAK toga dela.

63. Pod „Svetim Gradom Jerusalimom“ misli se na Novu Crkvu u pogledu nauka - učenja (doktrine), pa je stoga viđena kako silazi iz neba od Boga, jer nauk prave istine dolazi nam od Gospoda kroz nebo, i niotkuda drugo. Kako se pod Gradom novim Jerusalimom misli na Crkvu u pogledu nauka, to se kaže: „Pripremljena kao nevjesta ukrašena za svoga ženika“ (stih 2), a zatim, „I priđe mi jedan od sedmero anđela, i reče, govoreći, Priđi, pokazaću ti nevjestu, ženu Jagnjeta; i ponese me

u duhu na veliku i visoku goru, i pokaza mi taj veliki grad, Sveti Jerusolim, kako silazi iz neba od Boga (stih 9, 10).“ Pod „nevjestom“ i „ženom“ misli se na crkvu onda kad se pod „Ženikom“ i „Mužem“ podrazumeva Gospod, kao što je opšte poznato. Crkva je „nevjesta“ onda kada želi da primi Gospoda; a „žena“ je kad Ga primi. Očevidno je da se pod „njenim Mužem“ misli na Gospoda; jer se kaže, „nevjesta žena Jagnjetova“.

Emanuel Svedenborg

78

64. Razlog što se pod Jerusolimom misli na crkvu u pogledu nauka je taj, što je samo na tome mestu u Kananskoj zemlji bio oltar i hram, prinošenje žrtava, pa stoga i Božija služba; i stoga su se tamo slavila tri godišnja praznika, na koja je svaki mušakarac u celoj zemlji bio obavezan da dođe. Eto zašto Jerusolim označava crkvu u pogledu nauka - jer služba je određena naukom, i izvodi se prema nauku. (Pod naukom ili doktrinom misli se na razumevanje i tumačenje Božanskog otkrovenja i Božanskih zakona, jer „Otkrovenja“ ne znači samo onaj tekst kojim se ono saopštava, nego i proces otkrivanja koji je uvek postupan i u saglasnosti sa čovekovim duhovnim razvojem. Gospod čini sve da onaj koji nije spreman i koji bi mogao da odbaci i prezre otkrovenje nikad ga ne sazna ili ga uopšte ne razume nego ga odbaci kao besmislicu. Pri tome Gospod ne postupa tako što neće da dopusti da se neko ruga ili prezire Njegovu reč, nego zato što - ako do toga dođe - čovek sebe onesposobi da

primi nešto što treba da bude jednog dana duhovno svetlo toga i svakoga čoveka koji se rađa duhom, kroz istinu koja nužno mora da dođe od Boga i ne može da se „pročita“ u prirodi, kako su to deisti mislili. prim.prev.) Uz to treba dodati i taj razlog, naime da je Gospod boravio u Jerusalimu, da je naučavao u njegovom hramu, i da je posle proslavio Svoje Ljudsko tamo. Pored toga, „grad“ u duhovnom smislu Reči označava nauk, pa stoga „sveti grad“ označava nauk Božanske istine koja dolazi od Gospoda.¹⁵ (2) Da se pod Jerusalimom misli na crkvu u pogledu nauka, jasno je i iz ovih odlomaka iz Reči:

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

79

15 Da se pod „gradom“ u Reči označava nauk crkve i religije, može da

se vidi u NEBESKIM TAJNAMA (n. 402, 2449, 3216, 4492, 4493).

Da se pod kapijom grada označava nauk (razumevanje) pomoću kojega se ulazi u crkvu (n. 2943, 4477, 4478). Iz istoga razloga starešine sede kod gradskih vrata, ibid. „Izaći kroz vrata“ označava

otpadanje od nauke (br. 4492, 4493). U nebu se pokazuju gradovi i

zgrade kada anđeli i duhovi razgovaraju o nauku (br. 3216) (Prim.aut.)

„Radi Siona neću mirovati, i zbog Jerusalima neću se odmarati dok pravda njihova ne zasija, i spasenje njihovo ne zasija kao svetilo. Tada će narodi videti tvoju pravdu, i carevi tvoju slavu; i nazvaćeš se novim imenom koje će Jehova nazvati; i bićeš kruna od ukrasa u ruci Jehove, i privesak (dijadema) carstva u ruci Božijoj;

jer ćeš biti u volji Jehovinoj, i zemlja tvoja udata. Evo, dolazi tvoje spasenje; evo, On nosi sa Sobom nagradu, i oni će se zvati sveti narod, Jehovini otkupljenici; i ti ćeš se zvati, željeni (traženi) grad, a ne napušteni." Izaija 62:1-4, 11, 12.

Celo ovo poglavlje govori o Gospodovom dolasku, i o Novoj Crkvi koju će On podignuti. Ta se Nova Crkva ovde naziva „Jerusalimom koji će se nazvati novim imenom koje će nazvati usta Jehovina“, i koja će biti „kruna od ukrasa u ruci Jehovinoj, i carska dijadema u ruci Božijoj“, i u kojoj će Jehova uživati, i koja će se zvati „traženi grad, a ne ostavljeni“. Ove reči nikako ne mogu da se odnose na Jerusalim u kome je bio sasvim suprotnoga kraktera, a pre bi se mogao zvati Sodomom, kao što se u istinu i naziva u Otkr. 11:8; Isa. 3:9; Jer, 23:14; Jezek. 16:46, 48.

Ponovo kod Isaije: „Jer, gle, ja ću stvoriti novo nebo i novu zemlju, i što je prije bilo neće se pominjati. Nego se radujte i veselite do vijeka radi onoga što ću ja stvoriti; jer gle, ja ću stvoriti Jerusalim da bude veselje i narod njegov da bude radost. I ja ću se veseliti radi Jerusalima, i radovaću se radi naroda svojega. Tada vuk i jagnje zajedno pasti će; i lav će jesti slamu kao vo; neće uđiti i potirati na svetoj Mojoj gori.“ (65:17-19, 15)

Ovo poglavlje govori i o Gospodnjem doslasku i o jednoj novoj crkvi koju će On da podigne. Ova crkva nije bila podignuta među onima koji su živeli u Jerusalimu, nego među onima koji su živeli izvan njega, tako

da se tu misli na ovu crkvu koja će Gospodu biti radovanje i čiji će narod biti njegovo veselje, i gde će vuk

Emanuel Svedenborg

80

i jagnje pasti zajedno, i gde niko nikome neće uđiti. I ovde se, kao i u OTKROVENJU, kaže da će Gospod „stvoriti novo nebo i novu zemlju“, gde je značenje slično; pa se dodaje i to, da će On „stvoriti Jerusalim“. Na drugome mestu kod Isaije: „Probudi se, probudi se, obuci se u silu svoju, Sione; obuci krasne haljine svoje, Jerusalime grade sveti, jer neće više ući u tebe neobrezani i nečisti. Otresi prah sa sebe, ustani, sjedi, Jerusalime; za to će narod moj poznati ime moje da sam ja koji govorim. Evo me. Jehova je utešio narod svoj; i izbavio Jerusalim“ (52:1, 2, 6, 9). Ovo poglavlje, dakle, govori i Gospodovom dolasku, i o crkvi koju će Gospod da podigne; tako da se pod Jerusalimom u koji neće ulaziti neobrezani i nečisti, i koji će Gospod izbaviti, misli na crkvu; a pod „Jerusalimom svetim gradom“, na crkvu u vezi a naukom (doktrinom) od Gospoda. Kod Sofonije: „Pjevaj, kćeri Sionska; klikuj, Izrailju, raduj se i veseli se iz svega srca, kćeri Jerusalimska! Car Izrailjev Gospod usred tebe je, nećeš se više bojati zla. Radovaće ti se veoma, umiriće se u ljubavi svojoj, veseliće se tebe radi pjevajući. Ja ću vam dobiti slavu i hvalu po svijem narodima na zemlji“ (3:14-17, 20). I ovde se na sličan način govori o Gospodu i o crkvi koja od Njega dolazi, radi koje će se „Car Izrailjev“ radovati (a to je

Gospod), koji će klicati, i umiriti se u ljubavi svojoj, i kojoj će On dobiti ime i hvalu po svim narodima po svetu. Kod Isaije: „Ovako kaže Jehova tvoj Izvavitelj, i tvoj Stvoritelj, govoreći Jerusalimu: Naselićeš se; i gradovima Judinijem: Sazidaćete se“ (44:24, 26). Kod Danila:

„Za to znaj i razumij: od kada iziđe riječ da se Jerusalim ponovo sazida pa do Pomazanika Kneza (Vojvode) biće sedam nedelja“ (9:25). Očito je da i ovde Jerusalim označava crkvu, jer je nju Gospod zaista obnovio i sazidao, ali ne Jerusalim koji je bio sedište Jevreja.

„Jerusalim“ označava crkvu od Gospoda i u ovim odeljcima. Kod Zaharije: „Ovako veli Jehova, Vratiću se *Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu*

81

u Sion, i naseliću se usred Jerusalima; i Jerusalim će se zvati grad od istine; a gora Jehove nad vojskama (zvaće se) sveta gora“ (8:3, 20-23). Kod Joila: „I tada ćete poznati da sam ja Jehova Bog vaš, koji nastavam u Sionu, u svetoj gori svojoj; i Jerusalim će biti svet. I tada će gore kapati novim vinom, i humovi će se topiti od mlijeka, i Jerusalim će ostati od koljena do koljena“ (3:17-20). Kod Isaije: „U ono vrijeme biće klica (mladica) Jehovina na slavu i čast. I ko ostane u Sionu i ko još bude u Jerusalimu, zvaće se svet, i svaki ko bude zapisan na život u Jerusalimu“ (4:2, 3). Kod Miheja: „Ali će u posljednja vremena biti utvrđena gora doma Jehovinog; jer će iz Siona izaći zakon (nauk, doktrina) i riječ Jehovina iz Jerusalima. Tebi će doći, doći će pređašnje carstvo

(vlast), carstvo kćeri Jerusalimske" (4:1, 2, 8). Kod Jeremije: „u to će se vrijeme Jerusalem zvati prijesto Jehovin; i (narodi) neće više ići po misli srca svojega zloga" (3:17). Kod Isaije: „Pogledaj na Sion, grad praznika naših; oči tvoje neka vide Jerusalem, mirni stan, šator, koji se neće odnijeti; kojemu se kolje neće nigda pomjeriti, i ni jedno mu se uže neće otkinuti" (33:20). Pored ostalih odeljaka, kao što su kod Isa. 24:23; 37:32; 66:10; Zah. 12:3, 6, 8, 9, 10; 14:8, 11, 12, 21; Mal. 3:1, 4; Ps. 122:1-7; 137:5, 6.

Iz onih odlomaka u Reči gde se kaže da će ovaj Jerusalem biti potpuno razoren i da će nestati, očigledno je da se pod „Jerusalimom" podrazumeva crkva koju je Gospod trebalo da ponovo podigne i koju je On i podigao a ne nikako Kananska zemlja u kojoj su živeli Jevreji, kao na primer, na ovim mestima: Jer. 5:1; 6:6, 7; 7:17, 20 itd; 8:5-7; 9:10, 11, 13 itd; 13:9, 10, 14; 14:16; Plač (Jeremijin) 1:8,9, 15, 17; Jezek. 1 pa do kraja; 5:9 pa do kraja; 15:6-8; 16:1 do kraja; 23:1-49; Mat. 22:33, 37, 39; i na mnogo drugih mesta.

65. U „Otkrovenju" se nalaze reči: NOVO NEBO

I NOVA ZEMLJA; i posle toga: ETO, SVE NOVO

Emanuel Svedenborg

82

TVORIM (Otkr. 21:1-5), a one znače da upravo to, da u crkvi koju sada treba da se podigne Gospod, DOKTRINA. (nauk, učenje, shvatanje, razumevanje koje dolazi od Reči, prim.prev.) BIJE OVA. Ove doktrine nije bilo

u prethodnoj crkvi, i to stoga, što u toj crkvi ona ne bi bila primljena jer Poslednji Sud još nije bio izvršen, a pre toga Suda moć pakla je nadilazila moć neba, tako da je doktrina (nauk) bila i data ranije, čak i kroz usta samoga gospoda, ona ne bi ostala kod ljudi; niti je pak danas prima bilo ko osim onaj ko se okreće samo Gospodu, i priznaje Ga za Boga neba i zemlje (Vidi napred br. 61). Istina, ova ista doktrina (nauk, razumevanje) bila je data u Reči; međutim, čim je crkva bila ponovo uspostavljena, ona se pretvorila u Vavilon, a kasnije - među drugim ljudima - u Filistiju, tako a se ova doktrina nije mogla videti iz Reči, jer crkva vidi Reč samo onako kako to proizlazi iz načela njene religije i iz njene doktrine.¹⁶

U ovome malom delu sadržano je, uglavnom, ovo:

Nauk Novoga Jerusalima o Gospodu

83

16 Tvrdnje da je doktrina koja se daje u spisima E. Svedenborga bila

data u Reči ali da je Crkva nije mogla videti zbog unutrašnjih promena

koje su odlučno odredile njeno mesto u odnosu na Gospoda, pod mestom mislimo na njen duhovni karakter naravno, treba da se razume

u svetlosti onoga što autor kaže o duhovnoj istoriji Hrišćanske Crkve: Posle velikog izliva Duhovnosti (Sveti Duh) u prvim vekovima

Hrišćanstva, došlo je do Nikejskog Sabora koji je makar i delimič

no osnažio verovanje u tri Boga, i na taj način trajno, sprečio da se Duhovni uticaj od Gospoda i iz Neba prima potpuno: čovek

je mogao da srcem potpuno primi Hrišćanstvo ali razumom ga nije mogao primiti u onoj formi u kojoj ga je zvanična Crkva tumačila.

Ta crkva je u stvari, izagnala Gospoda i proglasila jednog čoveka

za Namesnika, koristeći svete stvari vere za vladavinu nad svetom i

ljudskim dušama (Vavilon). Protestantizam je Vavilon zamenio Filistijom

jer je samu veru bez unutrašnjeg preporoda i ljubavi prema bližnjemu proglasio dovoljno za spasenje (izvrćući učenje ap. Pavla

o spasenje kroz samu veru). Katolička crkva je bila okrenuta više

Namesniku na zemlji nego samom Gospodu za nadahnuće i voštvo, a protestantske crkve su isto tako zanemarila Gospoda u korist svog

uskog shvatanja vere. Samo okretanje Gospodu uz poštovanje suštinskih

načela vodi saznanju i usvajanju one doktrine (razuemvanja) koje je sveopšte prihvaćeno u Nebu. (*Prim.prev.*)

I Bog je jedan u Osobi i u Suštini, a taj Bog je Gospod.

II Celo Sveto Pismo govori o Njemu samom.

III On je došao na svet da bi potčinio paklove, i da bi proslavio Svoje Ljudsko; a to je postigao dopustivši da Sam bude kušan, i to je postigao potpuno poslednjim (iskušenjem) koje je bilo muka na krstu.

Tako je postao Otkupitelj i Spasitelj, i stoga je sva zasluga i sva pravednost samo Njegova.

IV Tvrdnja da je „On ispunio ceo zakon“ znači da je On ispunio sve ono što je u Reči.

V Patnjom na krstu On nije uklonio (odneo) grehove, već ih je poneo kao Prorok, a to znači da je podneo da na Njemu bude predstavljeno (slikovito i stvarno pokazano) sve ono što je crkva radila u odnosu na Reč.

VI Imputacija (pripisivanje) Njegove zasluge ne predstavlja ništa ako ne znači i opraštanje greha posle pokajanja.

Ovo su stvari sadržane u ovome malome delu. U delima koja dolaze, a to su (Doktrina) o Svetom Pismu, o Životu, o Veri, i o Božanskoj Ljubavi i Mudrosti, ostale nove stvari će se videti.

Emanuel Svedenborg

84

Emanuel Svedenborg

NAUK NOVOGA JERUSALIMA O GOSPODU

Prevod

Risto Rundo

Izdavač

IP TRAGOVI

Bul. AVNOJ-a 106-a

Za izdavača

Biljana Vrcelj

Glavni i odgovorni urednik

Nenad Maksimović

Likovna obrada

Mihajlo Grbić

Slog i prelom

Svetlana Stamenić

Tiraž

500 primeraka

[tampa

ART-A, Beograd

2004. godina

Emanuel Svedenborg

86